

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет економіки та менеджменту

(назва факультету)

Кафедра економіки та фінансів

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Механізм діагностики фінансової діяльності підприємства для
вибору стратегії його розвитку (на прикладі ТОВ «Агрозаготзбут»)

Виконав: студент 6 курсу, групи ПФМ-61

спеціальності 072

«Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва спеціальності)

Головата Ю.А.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник Радинський С.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль Крупка А.Я.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри Панухник О.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Рецензент

(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Тернопіль – 2023

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет Економіки та менеджменту
(повна назва факультету)
Кафедра Економіки та фінансів
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри Олена ПАНУХНИК
(підпис) (прізвище та ініціали)
«22» 29 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

на здобуття освітнього ступеня магістр
(назва освітнього ступеня)
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)
студенту Головатій Юлії Анатоліївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Механізм діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії його розвитку (на прикладі ТОВ «Агрозаготзбут»)

Керівник роботи Радинський С.В., к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від «21» вересня 2023 року № 4/7-917

2. Термін подання студентом завершеної роботи 18.12.2023 року

3. Вихідні дані до роботи фахові наукові публікації, статистична звітність, результати самостійних авторських досліджень, матеріали галузевих Інтернет-сайтів, статична звітність підприємства ТОВ «Агрозаготзбут»

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ

РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ»

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ АЛЬТЕРНАТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ»

РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

Таблиця 1.1 – Основні підходи до визначення поняття «фінансова діяльність підприємства»

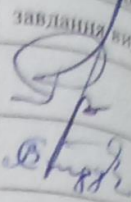
Рисунок 1.1. Розподіл принципів формування системи стратегічного управління ефективністю діяльності підприємства за її складовими частинами

Рисунок 1.2. Відповідність принципів формування системи стратегічного управління ефективністю діяльності підприємства стадіям розвитку підприємства

Таблиця 1.2 – Порівняльна характеристика застосування принципів стратегічного управління ефективністю діяльності зарубіжних та вітчизняних підприємств

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта
Охорона праці	Радинський С.В., к.е.н., доцент
Безпека в надзвичайних ситуаціях	Стручок В.С., старший викладач кафедри ОХ

завдання

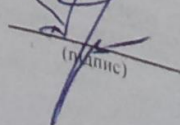
7. Дата видачі завдання «20» листопада 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи
1	ВСТУП	20.11.2023-26.11.2023
2	РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ	20.11.2023-26.11.2023
3	1.1. Сутність та особливості реалізації фінансової діяльності підприємства	
4	1.2. Основні принципи та процес стратегічного управління на підприємстві	
5	1.3. Діагностика фінансової діяльності підприємства та її вплив на стратегічні аспекти його розвитку	
6	РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ»	27.11.2023-03.12.2023
7	2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	
8	2.2. Діагностика основних показників фінансового стану підприємства	
9	2.3. Оцінка можливості банкрутства підприємства	
10	РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ АЛЬТЕРНАТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ»	04.12.2023-10.12.2023
11	3.1. Побудова та аналіз матриці можливостей та загроз підприємства ТОВ «Агро-Заготбук»	
12	3.2. Шляхи диверсифікації операційних процесів напрям покращення фінансової діяльності підприємства	
13	3.3. Моделювання фінансової стратегії розвитку підприємства у перспективному періоді	
14	РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	
15	ВИСНОВКИ	11.12.2023-17.12.2023
16	Попередній захист КРМ	11.12.2023-17.12.2023
17	Робота ЕК. Захист КРМ	18.12.2023-24.12.2023 25.12.2023-31.12.2023

Студент

Керівник роботи

 (підпис)

 (підпис)

Головата Ю.А.
 (прізвище та ініціали)

Радинський С.В.
 (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Головата Ю.А. Механізм діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії його розвитку (на прикладі ТОВ «Агрозаготзбут»)

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2023.

Об'єктом дослідження виступає фінансово-господарська діяльність підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», яке здійснює заготівлю та переробку м'яса, а предметом дослідження є економічні процеси в процесі реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства.

Метою даного дослідження є з'ясування теоретичних підходів та практики реалізації механізмів діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії його розвитку, а також обґрунтування стратегічних альтернатив розвитку підприємства у перспективному періоді з урахуванням реалій сьогодення.

У даній кваліфікаційній роботі здійснено дослідження теоретичних підходів діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії його розвитку, визначено практичні аспекти діагностики фінансової діяльності та фінансового стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», запропоновано шляхи удосконалення фінансової діяльності та оптимізація стратегічних альтернатив розвитку підприємства ТОВ «Агро-заготзбут».

Ключові слова: фінансова діяльність, стратегія розвитку, стратегічне управління, фінансові потоки, фінансовий стан, диверсифікація, моделювання фінансової стратегії.

SUMMARY

Golovata Yu.A. A mechanism for diagnosing the financial activity of an enterprise for choosing a strategy for its development (on the example of Agrozagotzbut LLC)

Research for obtaining a Master's degree in the specialty 072 «Finance, banking and insurance». - TNTU named after I. Pulyuya. – Ternopil, 2023.

The object of the research is the financial and economic activity of the company «Agro-zagotzbut» LLC, which provides procurement and processing of meat, and the subject of the research is the economic processes in the process of implementing the financial and economic activity of the enterprise.

The purpose of this study is to clarify the theoretical approaches and practice of implementing mechanisms for diagnosing the financial activity of an enterprise for choosing a strategy for its development, as well as substantiating strategic alternatives for the development of an enterprise in the prospective period, taking into account the realities of today.

In this qualification work, a study of theoretical approaches to the diagnosis of the financial activity of the enterprise for the selection of its development strategy was carried out, the practical aspects of the diagnosis of the financial activity and financial condition of the enterprise «Agro-zagotzbut» LLC were determined, ways of improving the financial activity and optimization of strategic alternatives for the development of the enterprise «Agro-zagotzbut» LLC were proposed. get ready».

Keywords: financial activity, development strategy, strategic management, financial flows, financial condition, diversification, financial strategy modeling.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ.....	9
1.1 Сутність та особливості реалізації фінансової діяльності підприємства.....	9
1.2 Основні принципи та процес стратегічного управління на підприємстві.....	13
1.3 Діагностика фінансової діяльності підприємства та її вплив на стратегічні аспекти його розвитку.....	19
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ».....	29
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	29
2.2 Діагностика основних показників фінансового стану підприємства.....	37
2.3 Оцінка можливості банкрутства підприємства.....	42
Висновки до розділу 2.....	46
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ АЛЬТЕРНАТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ».....	47
3.1 Побудова та аналіз матриці можливостей та загроз підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут».....	47
3.2 Шляхи диверсифікації операційних процесів напрям покращення фінансової діяльності підприємства.....	52
3.3 Моделювання фінансової стратегії розвитку підприємства у перспективному періоді.....	60
Висновки до розділу 3.....	66
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ».....	69
4.1 Охорона праці на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут».....	69
4.2 Застосування механізму фінансування заходів щодо попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.....	74
Висновки до розділу 4.....	76
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Актуальність теми даного наукового дослідження обумовлено тим, що у сучасних умовах економіки важливість діагностики фінансової діяльності стає особливо відчутною для всіх складових господарської системи. Це обумовлено тим, що без оцінки та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства неможливо визначити оптимальні стратегії його подальшого розвитку.

Розуміння особливостей фінансової діяльності та фінансового стану підприємства має важливе значення як для управлінського персоналу цього підприємства, так і для його акціонерів, банківських установ, фінансових служб, регіональних органів управління, фіскальних органів та інших зацікавлених сторін, які взаємодіють з підприємством.

Фінансова діагностика підприємства є ключовим інструментом для забезпечення його фінансової стійкості та прибутковості. Результати діагностики служать основою для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях управління та формування стратегії подальшого розвитку.

Кожне підприємство, яке займається бізнесом, стикається з різного роду проблемами і викликами, включаючи фінансові, організаційні та технічні. Класифікація цих проблем за допомогою чітких критеріїв дозволяє структурувати їх, а фінансова діагностика допомагає визначити основні проблеми та шляхи їх вирішення, сприяючи вибору оптимальної стратегії розвитку підприємства.

Метою даного дослідження є з'ясування теоретичних підходів та практики реалізації механізмів діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії його розвитку, а також обґрунтування стратегічних альтернатив розвитку підприємства у перспективному періоді з урахуванням реалій сьогодення.

Основні завданнями написання кваліфікаційної роботи наступні:

- визначення сутності та особливостей реалізації фінансової діяльності

підприємства;

- з'ясування основних принципів та процесу стратегічного управління на підприємстві;

- діагностика фінансової діяльності підприємства та її вплив на стратегічні аспекти його розвитку;

- організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «Агро-заготзбут»;

- діагностика основних показників фінансового стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут»;

- оцінка можливості банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут»;

- побудова та аналіз матриці можливостей та загроз підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»;

- пропонування шляхів диверсифікації операційних процесів, як наряду покращення фінансової діяльності підприємства;

- моделювання фінансової стратегії розвитку підприємства у перспективному періоді.

Об'єктом дослідження виступає фінансово-господарська діяльність підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», яке здійснює заготівлю та переробку м'яса, а **предметом дослідження** є економічні процеси в процесі реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства.

Методи дослідження. Для дослідження теоретичних підходів діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії його розвитку використано методи синтезу та аналізу, зіставлення та порівняння, узагальнення; для визначення практичних аспектів діагностики фінансової діяльності та фінансового стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» використано методи математичні, аналізу, статистичні, динамічні; для пропонування шляхів удосконалення фінансової діяльності та оптимізація стратегічних альтернатив розвитку підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» використано методи економіко-математичного моделювання, статистичні та математичні, планування та прогнозування. Використання методів

дослідження дало можливість швидко та, у повному обсязі, здійснити дослідження реалізації механізмів діагностики фінансової діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» для вибору стратегії його розвитку.

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що вони можуть бути використані у господарській діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», а також інших українських та зарубіжних підприємств для підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності, оптимізації фінансової діяльності, вироблення стратегічних альтернатив розвитку підприємств у перспективному періоді.

Наукова новизна даної кваліфікаційної роботи полягає у тому, що в роботі запропоновано шляхи диверсифікації операційно-господарських процесів напрям покращення фінансової діяльності підприємства, що дасть можливість розширити межі фінансово-господарських відносин та удосконалити фінансовий профіль діяльності підприємства; подано моделювання фінансової стратегії розвитку підприємства у перспективному періоді де відображено стратегічні перспективи розвитку підприємства та покращення фінансового стану за рахунок зміни фінансової політики підприємства.

Інформаційна база дослідження – нормативно-правові акти, наукова періодика, Інтернет-джерела, статистичні дані підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», власні спостереження та дослідження механізмів діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії його розвитку.

Апробація основних результатів дослідження. Представлені у кваліфікаційній роботі дослідження мають практичне висвітлення під час проведення конференцій кафедрою економіки та фінансів ТНТУ імені Івана Пулюя. Зокрема питання фінансової діяльності підприємства розкриті на ІХ Міжнародній науково-практичній конференції (від 5.11.2022 року) та шляхи удосконалення фінансової діяльності та оптимізація стратегічних альтернатив розвитку підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» представлені на Х Міжнародній науково-практичній конференції (від 31.03.2023 року).

Структура кваліфікаційної роботи. Дана наукова робота містить наступні частини дослідження – вступ, чотири розділи основної частини, висновки до розділів та загальні висновки, список використаних джерел та додатки. Робота розміщена на 72 сторінках друкованого тексту та налічує 25 таблиць, 15 рисунків та 5 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ

1.1. Сутність та особливості реалізації фінансової діяльності підприємства

У внутрішній організаційній та управлінській діяльності підприємств фінансові аспекти відіграють важливу роль. Вони впливають на своєчасність та повноту фінансового забезпечення виробничо-господарської діяльності та розвитку компанії, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими господарськими суб'єктами. Поняття «фінансова діяльність підприємства» викликає наукові дискусії, оскільки деякі дослідники вважають її базовою категорією економічної науки, тоді як інші вбачають її як частину юридичної науки. У таблиці 1.1 наведено роз'яснення поняття «фінансова діяльність підприємства» в українських науковців у двох аспектах: юридичному та економічному.

Таблиця 1.1 – Основні підходи до визначення поняття «фінансова діяльність підприємства»

Автор, джерело	Визначення поняття
1	2
Правовий аспект	
Господарський кодекс України [6, ст. 333].	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання включає грошове та інше фінансове посередництво, страхування, а також допоміжну діяльність у сфері фінансів і страхування.
Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [17]	Діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства.
Господарсько-управлінський аспект	
М.М. Бердар [3, с. 21]	Діяльність, яка пов'язана з організацією фінансів підприємства та здійснення відповідно до цілей і завдань стратегії економічного розвитку господарюючого суб'єкта.

1	2
Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко [1, с. 23].	Система форм і методів, які використовуються для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей, тобто це практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів.
А.М. Поддєрьогін [23, с. 14], Н.М. Любенко [12, с. 6]	Система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств для досягнення ними поставлених цілей.
О.О. Терещенко [19, с. 16]	Комплекс функціональних завдань, здійснюваних фінансовими службами підприємства і пов'язаних з фінансуванням, інвестиційною діяльністю та фінансовим забезпеченням операційної діяльності суб'єкта господарювання (широке розуміння). Процес фінансування підприємства (вужке розуміння).
О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук [13, с. 48]	Процес під час якого суб'єкт господарювання формує, розподіляє, перерозподіляє та використовує фінансові ресурси для задоволення поставлених цілей.
О.Ю. Ніпіаліді, Н.І. Карпишин [15, с. 12]	Система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення суб'єктів господарської діяльності та досягнення ними визначених цілей.

Джерело: складено автором на основі [1, с.23; 3, с.21; 6, с.333; 12, с.6; 13, с.48; 15, с.12; 17; 19, с.16]

Резюмуючи результати дослідження, необхідно відмітити, що, на наш погляд, фінансову діяльність підприємства можна визначити як систему використання різноманітних методів та інструментів для забезпечення фінансових ресурсів в контексті виконання фінансових операцій і досягнення цілей підприємства. Це практична фінансова діяльність, яка спрямована на забезпечення життєдіяльності підприємства та покращення його фінансових результатів.

Вчені-економісти відзначають наступні ключові аспекти у завданнях фінансової діяльності:

- достатність забезпечення фінансовими ресурсами для повноцінної реалізації виробничо-господарської діяльності підприємства;
- пошук резервів та можливостей для зростання рентабельності і фінансової стійкості;
- виконання фінансових зобов'язань перед іншими підприємствами та державними установами;

– акумулювання необхідного обсягу фінансових ресурсів для фінансування розвитку (фінансового, виробничого, соціального) підприємства;

– реалізація процедури контролю за цільовим використанням наявних та залучених фінансових ресурсів [1, с. 23], [12, с. 6], [23, с. 14].

Фінансова діяльність підприємства має свої основні характеристики:

1. Вона виступає як основний інструмент для забезпечення реалізації економічної стратегії підприємства і підвищення його ринкової вартості. Практично всі завдання щодо розвитку підприємства, розширення активів або відновлення їх структури вимагають збільшення обсягу фінансових ресурсів, що залучаються.

2. Фінансова діяльність в підприємстві має підпорядкований характер у відношенні до цілей і завдань операційної діяльності. Незважаючи на те, що окремі види фінансової діяльності підприємства можуть приносити більший прибуток на окремих етапах його розвитку і сприяти зростанню ринкової вартості, головним стратегічним завданням підприємства залишається розвиток та диверсифікація операційної діяльності. Крім того, важливим завданням є створення умов для зростання прибутку, отриманого в результаті операційної діяльності.

3. Операції, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства, є сталими і неперервними. Це через те, що кожне підприємство на всіх етапах свого розвитку потребує як власних фінансових ресурсів, так і зовнішнього фінансування. Внаслідок цього підприємство постійно займається управлінням фінансовими активами, які були залучені з інших джерел.

4. Форми і обсяги фінансової діяльності значною мірою залежать від специфіки галузі, в якій діє підприємство, а також від його організаційно-правової структури. Галузеві особливості впливають на тривалість операційного циклу, сезонність діяльності, рівень капіталовкладень у виробництво та реалізацію продукції, і це визначає пропорції між власним та позиковим капіталом, а також обсяги залучених фінансових ресурсів

зовнішніми джерелами протягом різних періодів. Організаційно-правові форми функціонування підприємства впливають на структуру зовнішніх джерел капіталу, такі як випуск додаткових акцій, залучення додаткового пайового капіталу тощо.

5. Фінансова діяльність призводить до формування специфічних грошових потоків в підприємствах. Наприклад, при залученні позичкових фінансових ресурсів з зовнішніх джерел, позитивний грошовий потік (надходження позичкових коштів) завжди менший за від'ємний грошовий потік (погашення і обслуговування зовнішніх позик), хоча у деякі періоди ця динаміка може тимчасово змінюватися.

6. Фінансова діяльність підприємства напряму пов'язана з фінансовим ринком, який включає ринок грошей і ринок капіталу. Обсяги та результати цієї діяльності значно впливають на кон'юнктуру окремих сегментів фінансового ринку і можуть піддаватися змінам в різні періоди.

7. Операції, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства, створюють свої власні специфічні види ризиків, які можна об'єднати під терміном «фінансовий ризик». Основними з цих ризиків є ризик неплатоспроможності та ризик втрати фінансової стабільності підприємства. Ризик неплатоспроможності виникає при значному збільшенні фінансових зобов'язань підприємства під час залучення ресурсів, які не можуть бути покриті активами у високо-ліквідній формі, особливо в періоди падіння споживчого попиту на товари. Ризик втрати фінансової стійкості виникає через нерівномірний розподіл та використання різних джерел капіталу, зокрема, надмірне використання позичкових фінансових ресурсів.

8. Фінансова діяльність служить для забезпечення стабільності економічного розвитку підприємства в цілому. Ця стабільність досягається через створення різних страхових та резервних фінансових фондів під час фінансової діяльності, які можуть бути використані в разі непередбачених коливань на ринку, включаючи не тільки фінансовий, але й товарний ринок, а також в разі зниження обсягів операційної діяльності та операційного

прибутку.

9. Фінансовий стан підприємства, який відображає результати його фінансової діяльності на кожному конкретному етапі розвитку, є ключовим показником ефективності його господарської діяльності в умовах ринкової економіки [6, с.176].

Отже, ефективне та раціональне використання фінансових ресурсів є важливою складовою фінансової діяльності будь-якого підприємства. У цьому контексті ключовими завданнями є надійне виконання фінансових зобов'язань, забезпечення нормального функціонування виробничо-господарської діяльності, мобілізація достатнього обсягу фінансових ресурсів та контроль за їх цільовим використанням.

1.2 Основні принципи та процес стратегічного управління на підприємстві

Успішна і швидка реалізація завдань становлення та розвитку ринкових відносин у нашій країні в багатьох випадках залежать від прийняття ефективних управлінських рішень. Це вимагає оновлення важливих підсистем виробничого управління, щоб вони відповідали вимогам та законам ринкової економіки [8, с.40].

В контексті обговорення цієї проблематики проведемо аналіз основних принципів стратегічного управління для підвищення ефективності діяльності підприємства.

У відповідності до поданої таблиці, необхідно відмітити, що на сучасному етапі реалізації наукової думки, існує диференційована системи принципів реалізації стратегічного менеджменту підприємства, що координує (забезпечує) ефективність діяльності суб'єкта господарювання. Відповідно до ключових принципів реалізації стратегічного управління слід віднести наступні, зокрема [5, с.118-119]:

– цілеспрямованість: кожна із стратегій управління повинна бути орієнтована на реалізацію цілей розвитку і досягнення кінцевого результату

діяльності;

- безперервність – означає те, що реалізація стратегічного управління не виступає стали процесом і повинна постійно розвиватися та адаптуватися до різноманіття змін у середовищі функціонування організації;

- теоретико-методологічна обґрунтованість методів та форм реалізації управління визначає можливість та необхідність використання широкого інструментарію науково-методичних прийомів в контексті розвитку;

- системність – тобто комплексний підхід в контексті розробки стратегічних рішень та реалізації системи стратегічного управління, як наслідок, досягнення різного рівня цілей та завдань розвитку, а їх природи стимулює різноманітні шляхи їх досягнення;

- циклічність – передбачає те, що етапи здійснення стратегічного управління мають характер повторюваності;

- унікальність – неможливість використати та в подальшому реалізувати одну і ту ж саму систему стратегічного управління підприємством;

- використання невизначеності майбутнього як стратегічних можливостей, зокрема неможливо передбачити розвиток умов середовища функціонування підприємства в майбутніх періодах;

- гнучка адекватність систем стратегічного управління до змін, зокрема система реалізації стратегічного управління має постійно удосконалюватися та змінюватися, що стимулюватиме зміни розвитку підприємства;

- результативність та ефективність – орієнтує систему реалізації стратегічного менеджменту на досягнення значних, більш високих ніж поточні, результатів функціонування найбільш ефективним способом його реалізації.

Зазначені принципи можливо структурувати за трьома ключовими групами, а саме перша – принципи системності; друга – принципи розвитку; третя – принципи управління. Значне різноманіття принципів реалізації стратегічного управління ефективністю діяльності підприємств обумовлена стрімкими еволюційними перетвореннями в структурі управління та розвитку

українських підприємств. Зазначені особливості визначають розширення кількості принципів стратегічного менеджменту ефективністю діяльності підприємства в стратегічній перспективі [19, с.302].

Далі здійснимо більш повне розкриття та визначимо особливості використання основних принципів управління підприємством, для чого скористаємося структурною схемою, представленою на рис. 1.1. У даній схемі наочно відображена системність зазначених структурних елементів.

Рисунок 1.1. Розподіл принципів формування системи стратегічного управління ефективністю діяльності підприємства за її складовими частинами

Джерело: складено на основі [10, с.93]

Із рис. 1.2. слід відмітити, що різноманіття стадій стратегічного розвитку підприємства корелюють із відповідними управлінськими рішеннями та принципами управління. Зокрема, на стадій формування цілей реалізації стратегічного управління ключовими є наступні принципи: відповідності і динамізму управлінських рішень. Фактично зазначене свідчить про необхідність формування та розробки системи стратегічного управління на підприємстві у відповідності до визначеного обсягу ресурсів підприємства, а також динамізму у

розвитку галузі.

На стадії реалізації (досягнення) цілей реалізації стратегічного управління діяльністю підприємства визначені такі принципи: результативність та ефективність управління. Процес стратегічного управління підприємства включає необхідність покращення фінансових та економічних результатів господарської діяльності підприємства. Здійснимо аналіз основних принципів формування системи стратегічного менеджменту підприємства у відповідності до стадій його розвитку (рис. 1.2).

Рисунок 1.2. Відповідність принципів формування системи стратегічного управління ефективністю діяльності підприємства стадіям розвитку підприємства

Джерело: складено на основі [2, с.96]

Схематичне представлення основних принципів формування системи стратегічного менеджменту в діяльності підприємства відповідає у повній мірі стадіям розвитку підприємства та дає можливість систематизувати основні принципи зазначеного процесу у відповідності до основних складових зазначеного процесу управління. При цьому основні принципи можуть дублюватися та повторюватися на різноманітних стадіях життєвого циклу

управління підприємством і у відповідності до різноманітних стадій реалізації процесу стратегічного управління. Визначальними принципами у механізмі стратегічного менеджменту є принципи відповідності, комплексності, контролю та ефективності.

Оскільки більшість із підприємств мають обмежені можливості використання інструментів стратегічного управління та диференціації циклу розвитку.

Здійснимо порівняння використання принципів стратегічного управління ефективністю функціонування зарубіжних та українських підприємств (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Порівняльна характеристика застосування принципів стратегічного управління ефективністю діяльності зарубіжних та вітчизняних підприємств

Критерій	Зарубіжні підприємства	Вітчизняні підприємства
Формулювання стратегій	Є звичайною практикою	Розробляється переважно у вигляді місії та далеко не на всіх підприємствах
Зміст стратегій	Стратегії спрямовані в майбутнє	У стратегії відображаються шляхи вирішення проблем
Розробка стратегії	Комплексний процес, що має втілення у стратегічних документах	Носить формальний характер
Часовий горизонт управлінських рішень	Носять довгостроковий характер	Мають середньострокові горизонти реалізації
Стратегічний набір	Перелік стратегій постійно розширюється відповідно до функціональних сфер, брендів, ринків збуту	Розробляється загальна стратегія, яка містить декілька узагальнених показників
Розробка принципів управління	Розробляються базові керівні принципи, які й формують філософію підприємства	Зберігаються адміністративні принципи управління

Джерело: складено на основі [4, с.122]

Виокремимо модель реалізації стратегічного управління.

Перший етап – відбувається вибір концепції розвитку підприємства та концепції управління підприємством, тобто системи принципів, уявлень, ідей, котрі обумовлюють мету та ціль функціонування підприємства, механізми

взаємодії суб'єкта та об'єкта реалізації управління, характеризують взаємовідносини між різноманітними ланками підприємства щодо внутрішньої його структури.

Концепція стратегічного менеджменту передбачає системний, цільовий, інтегральний, ситуативний та когнітивний підходи до здійснення зазначеного управління, при цьому акцентується увага на постійному вивченні чинників зовнішнього середовища у взаємозв'язку і взаємодії із внутрішнім, його стратегією та цілями. На даному етапі відбувається розгляд стратегії як інструменту досягнення довгострокових цілей функціонування та розвитку підприємства.

Другий етап – оцінювання середовища (внутрішнього та зовнішнього) діяльності підприємства, прогнозується майбутній розвиток, визначаються загрози та можливості мікро- та макросередовища його функціонування, сильні та слабкі сторони, оцінювання конкурентоспроможності та прогнозування подальших змін.

Третій етап – визначення місії, мети та основних цілей розвитку підприємства. Місії, мета функціонування та основні цілі розвитку визначаються основі оцінки внутрішнього потенціалу та визначення специфіки діяльності підприємства, а також того що підприємство планує досягнути.

Четвертий етап – реалізація системи стратегічного аналізу, що полягає в порівнянні мети та цілей розвитку підприємства із оцінюванням середовища його функціонування, виявлення та усунення розривів між ними, і основне вироблення альтернативних стратегій.

П'ятий етап – вибір оптимальної стратегії та формування остаточного варіанту стратегічного плану функціонування підприємства.

Шостий етап – проведення декомпозиції стратегічного плану розвитку, зокрема перетворення його планів (поточних та тактичних), проєктів та програм розвитку, доведення їх специфіки кожному із структурних підрозділів функціонування, до кожного із робочих місць.

На даному процес реалізації стратегічного планування закінчується починається процес управління виконання стратегій – сьомий етап.

Даний етап включає в себе, перш за все організаційне та кадрове забезпечення виконання стратегії розвитку, створення та організація діяльності відповідних організаційних структур та системи управління підприємством; з іншої сторони – організація діяльності фінансово-економічного механізму реалізації стратегії; та соціально-психологічне (впровадження стратегічного мислення та організаційної культури) і інформаційно-аналітичне забезпечення стратегії.

Восьмий етап – реалізується практична оцінка виконання стратегії та зміни середовища функціонування підприємства, забезпечується систематичний та стратегічний контроль за виконанням управлінських рішень.

В цілому, побудова якісної та найбільш ефективної моделі стратегічного управління стимулює важливі прогресивні зміни в організації господарської діяльності підприємства та визначає структурованість подальшого його розвитку.

1.3. Діагностика фінансової діяльності підприємства та її вплив на стратегічні аспекти його розвитку

У наукових дослідженнях широко розглядається методичний інструментарій та вивчено значну кількість різноманітних засобів фінансової діагностики, таких як комплексна оцінка та аналіз з використанням інтегральних показників.

Кілька вчених, як вітчизняних, так і зарубіжних, рекомендують реалізацію фінансової діагностики у двох формах - поглибленій та експрес-діагностиці, що проілюстровано на рисунку 1.3.

Згідно з рисунком 1.3., використання зазначеного алгоритму фінансової діагностики дозволяє систематично досліджувати та узагальнювати фінансово-економічний стан даного підприємства, а також визначати

ефективність його різноманітних напрямків діяльності на кожному етапі.

Рисунок 1.3. Алгоритм проведення експрес - та поглибленої діагностики фінансового стану підприємства

Джерело: складено на основі [1, с.121]

Дослідники ідентифікують різні категорії показників для аналізу, керуючись певним класифікаційним критерієм. Зокрема, деякі автори [7, 9, 12, 17] у формуванні ключових напрямів механізму фінансової діагностики звертають увагу на різноманітні групи стейкхолдерів, до яких спрямована ця інформація, такі як інвестори, акціонери, кредитори, управлінці та персонал. Вони визначають, що серед різношироких виборів стали особливо популярними показники фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ділової активності, аналізу узагальнених фінансових результатів і показників рентабельності підприємства, а також порівняння їх з поточними показниками в динаміці.

При визначенні основних напрямків діагностики фінансового стану підприємства та створенні системи фінансових показників слід враховувати мету проведення дослідження. Зокрема, важливо визначити, чи має діагностика на меті оцінку конкурентоспроможності підприємства, визначення його кредитоспроможності або прогнозування ймовірності банкрутства. Ми вважаємо, що відповідно до обраного напрямку, слід розглядати і розраховувати певні показники, які дозволяють інтегровано та комплексно оцінити майновий стан підприємства, грошові потоки, його платоспроможність та фінансову стійкість. Зокрема, доцільно враховувати такі показники, як коефіцієнт стійкого фінансування, концентрації позикового капіталу, забезпеченості власними обіговими коштами, маневреності власних обігових коштів та інші.

Наступна категорія показників у фінансовій діагностиці, відповідно до методичних розробок, використовує основні індикатори фінансового стану, а саме коефіцієнти ліквідності та платоспроможності. Оцінка ліквідності активів є ключовим критерієм, який визначає, наскільки ефективно підприємство може покрити свої поточні та майбутні зобов'язання. У цьому контексті особлива увага приділяється коефіцієнтам покриття, абсолютної та відносної ліквідності, швидкої ліквідності, загальної платоспроможності тощо.

У контексті загальної оцінки платоспроможності підприємства, важливим стає визначення частки зобов'язань, яку можна покрити за рахунок обігових активів. При цьому важливо зауважити, що загальний обсяг власних оборотних засобів повинен перевищувати короткострокові зобов'язання. Отже, в рамках досліджуваного напрямку важливими є такі показники, як коефіцієнт покриття та більш жорсткий критерій - показник абсолютної ліквідності підприємства.

Ключовою групою показників фінансової діагностики підприємства, яку, на нашу думку, необхідно обов'язково враховувати, є показники результативності діяльності. Паралельно з вищезазначеним інструментарієм фінансової діагностики підприємства, у практиці функціонування суб'єктів, виділяється статико-динамічний підхід.

Згідно з визначенням засобом реалізації фінансової діагностики підприємства (S_p), динамізм його функціонування, що вказує на залежність від часового періоду t , можна описати наступним чином [18]:

$$S_d = S(t), \quad t \in \Delta T, \quad (1.1)$$

де $S(t)$ – зміна фінансового стану суб'єкта господарювання; ΔT – період часу, за який здійснюється оцінка підприємства.

У свою чергу, статика діяльності підприємства (S_c), тобто його поточний фінансовий стан у визначений момент часу $t = t_i$ має наступний вигляд [21]:

$$S_c = S(t), \quad t = t_i, \quad (1.2)$$

де t_i – i -й визначений момент часу.

У теорії та практиці реалізації діагностики поточного фінансового стану підприємства найбільш частіше реалізується динамічний підхід. При цьому, його раціональність оцінювання обґрунтовується «золотим правилом економіки», що представлено формулою 1.3. [34, с.94]:

$$T^П > T^{OP} > T^A > 100\%, \quad (1.3)$$

де $T^П$, T^{OP} , T^A - відповідно темпи зростання у звітному періоді у порівнянні із попереднім періодом чистого прибутку, розміру реалізації

продукції (послуг) і активів підприємства.

Вказана формула позначає те, що для досягнення більшого успіху та ефективності в роботі підприємства необхідно враховувати кілька умов. Серед них важливо забезпечити постійний та поступовий ріст активів, зростання обсягу реалізації продукції та послуг швидше, ніж зростання активів, і збільшення загальної прибутковості від усіх видів діяльності швидше, ніж приріст обсягу реалізації продукції.

Модель фінансової діагностики від А.В. Матвійчука та О.А. Сметанюк, яка використовує інструменти нечіткої логіки, представляє собою цікавий та привабливий підхід для оцінки достовірності фінансової звітності підприємства.

Рисунок 1.4. Структурна модель діагностики фінансового стану із застосуванням інструментарію нечіткої логіки

Джерело: складено на основі [18, с.109]

На рисунку 1.4. наведена структурна модель діагностики, яка визначає

якісні та кількісні параметри функціонування підприємства. Під час своїх досліджень вчені використовували зарубіжні методичні засади, базованих на факторних моделях для прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.

Серед низки моделей, представлених в науковому співтоваристві, двох факторна модель оцінювання ймовірності банкрутства підприємства є найбільш простою. Дана модель передбачає визначення коефіцієнта Z і має такий вигляд:

$$Z = -0,3877 - 1,0736k_{зл} + 0,579q_{пк} , \quad (1.4)$$

де $k_{зл}$ – показник загальної ліквідності;

$q_{пк}$ – питома вага позикового капіталу у пасиві балансу.

Згідно з двофакторною моделлю, ймовірність настання банкрутства підприємства є невеликою при будь-якому від'ємному значенні показника Z і значною, коли $Z > 1$.

Більш обґрунтованою та поширеною є відома п'ятифакторна модель Альтмана, яка дозволяє з високою ймовірністю розподілити підприємства на ті, що працюють досить стабільно, та ті, які перебувають на межі банкрутства.

Представлена формула визначення Z -індексу Альтмана подано нижче:

$$Z = 3,3K_1 + 0,99K_2 + 0,6K_3 + 1,4K_4 + 1,2K_5, \quad (1.5)$$

де 3,3; 0,99; 0,6; 1,4 і 1,2 – показники регресії, котрі якісного характеризують ступінь впливу на узагальнюючий індекс « Z »;

K_1 – характеризує прибутковість наявності капіталу;

K_2 – відображає загальну дохідність компанії;

K_3 – визначає наявну структуру капіталів підприємства;

K_4 – відображає рівень прибутковості операційної діяльності (виробництва продукції);

K_5 – відображає поточну структуру капіталу [25, с.241].

Для проведення діагностики ймовірності настання банкрутства досліджуваного підприємства, показник « Z » порівнюють із його критичним показником (значенням).

Для отримання найбільш точної оцінки ймовірності настання банкрутства промислового підприємства застосовується дані представлені у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Ступінь ймовірності настання банкрутства підприємства (за індексом Е. Альтмана)

Значення індексу «Z»	Ступінь імовірності банкрутства
1,8 і нижче	Дуже висока
від 1,81 до 2,6	Висока
від 2,61 до 2,9	Достатньо ймовірна
від 2,91 до 3,0 і вище	Дуже низька

Джерело: складено на основі [14, с.165]

Таким чином, ранжування надає можливість класифікувати підприємства за ймовірністю настання банкрутства. При цьому часто потрібно враховувати особливості галузі та встановлювати відповідні критерії градації індексів. Для виявлення та уникнення негативних тенденцій у структурі балансу підприємства важливо вчасно вживати заходів, спрямованих на запобігання можливому банкрутству. В таких випадках ефективною є експрес-діагностика поточного фінансового стану підприємства, зокрема, використання коефіцієнта Бівера.

Коефіцієнт Бівера (Кб) розраховується як відношення різниці між чистим прибутком підприємства та сумою нарахованої амортизації до загальної суми поточних та довгострокових зобов'язань.

Виявлення тривалого періоду (1,5–2 роки), протягом якого показник Бівера не перевищує значення 0,2, є основною ознакою формування незадовільної структури балансу підприємства. Це свідчить про негативні тенденції, такі як зменшення питомої ваги прибутку, який має спрямовуватися на розвиток виробництва. Ця тенденція призводить до того, що досліджуване підприємство працює в борг, і його коефіцієнт забезпеченості власними засобами стає менше 0,1.

Отже, різноманітність методичного інструментарію діагностики фінансового стану підприємства слід відзначити, причому в сучасних умовах найбільш ефективним є використання традиційних підходів оцінювання з

визначенням ключових показників: майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності, рентабельності підприємства.

Для вирішення проблем фінансово-господарської діяльності підприємства ключовим є проведення оцінювання та аналізу показників фінансового стану, який формується під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників.

Фінансовий стан є відображенням фінансового результату господарської діяльності підприємства, а також свідчить про його досягнення та набутки, визначаючи при цьому резерви та передумови для подальшого розвитку.

Вивчення наукової літератури [11, 13-14] виявило різноманітні методи та підходи до оцінювання фінансово-економічного стану підприємства.

Перший підхід передбачає оцінювання діяльності підприємства за допомогою синтетичного показника, оптимізація або максимізація якого стимулює прийняття найбільш оптимального рішення серед альтернатив. За рекомендаціями дослідників, в якості таких показників можуть виступати обсяги продажу, собівартість реалізації продукції, чистий прибуток, наявність основного та власного капіталу і т.д.

Другий підхід до оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства базується на використанні системи показників, що всеосяжно відображають поточний стан та напрями розвитку діяльності підприємства.

Зокрема, серед таких показників варто враховувати показники майнового стану, платоспроможності та ліквідності, ділової активності та рентабельності. Ключовим етапом є розроблення та впровадження стратегії розвитку підприємства, яке враховує результати діагностики. Вказана стратегія повинна включати ряд етапів, представлених у таблиці 1.4. Зазначений алгоритм відкриває широкі можливості для поетапного ухвалення ефективних та раціональних управлінських рішень, враховуючи фінансово-

економічний стан підприємства, внутрішні та зовнішні фінансові умови та оточуюче середовище діяльності підприємства.

Таблиця 1.4 – Алгоритм поетапної розробки стратегії розвитку підприємства на основі діагностики фінансової діяльності

1-й етап	Вивчення ринку та прогнозування його розвитку в майбутньому: економічної ситуації в країні і фінансової стабільності учасників ринку.
2-й етап	Визначення основної мети розвитку підприємства: ідентифікація критеріїв, за якими буде досягатись поставлена мета
3-й етап	Оцінка зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства (проведення детального SWOT-аналізу).
4-й етап	Вибір оптимального варіанта здійснення аналізу фінансового стану.
5-й етап	Діагностика фінансового стану підприємства: проведення аналізу майнового стану, ліквідності та платоспроможності, рентабельності та ділової активності.
6-й етап	На основі проведеного аналізу в 4-му етапі визначається оцінка фінансового стану, яка формується на основі інтегрального показника.
7-й етап	Вибір і розробка стратегії розвитку. Залежить від отриманих значень. Якщо поточний фінансовий стан не відповідає нормативам, тоді стратегія має бути націлена на підвищення тих чи інших показників. Якщо ж поточний фінансовий стан високий, тоді стратегія може бути спрямована на розвиток і розширення діяльності.

Джерело: складено на основі [14, с.165]

Отже, проведення діагностики фінансової діяльності та аналіз фінансового стану підприємства дозволяють оцінити його поточні фінансові можливості для реалізації проєктів розвитку, розробити обґрунтовану фінансову стратегію, адаптовану до сучасних умов, покращити фінансовий стан та забезпечити стійкість у стратегічній перспективі.

Висновки до розділу 1

Узагальнивши результати дослідження представлені у першому розділі даної кваліфікаційної роботи необхідно відмітити наступне:

1. Діяльність підприємства у сфері фінансів передбачає не лише початкове накопичення, але й також ефективне використання наявних

фінансових ресурсів. При цьому, ключовими завданнями фінансової діяльності є забезпечення нормального функціонування виробничо-господарської діяльності, вчасне виконання фінансових зобов'язань, мобілізація фінансових ресурсів та здійснення контролю за цільовим використанням накопичених коштів на підприємстві.

2. Побудова якісної та найбільш ефективної моделі стратегічного управління стимулює важливі прогресивні зміни в організації господарської діяльності підприємства та визначає структурованість подальшого його розвитку. До ключових принципів реалізації стратегічного управління слід віднести наступні: цілеспрямованість, безперервність, теоретико-методологічна обґрунтованість методів та форм реалізації управління, системність, циклічність, унікальність, гнучка адекватність систем стратегічного управління до змін, результативність та ефективність.

3. Діагностика фінансової діяльності та дослідження фінансового стану підприємства дають можливість оцінити поточні фінансові можливості для реалізації проєктів розвитку підприємства, вироблення зваженої на сучасні реалії фінансової стратегії підприємства, покращення фінансового стану та забезпечення фінансової стійкості підприємства у стратегічній перспективі. Необхідно відмітити різноманітність методичного інструментарію діагностики фінансового стану підприємства, при чому найбільш ефективним, в сучасних умовах, є використання традиційних підходів оцінювання із визначенням ключових показників: майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності, рентабельності підприємства.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Об'єктом дослідження виступає фінансово-господарська діяльність підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», яке зареєстровано 13.03.2009 року і функціонує на агроринку України, як підприємство, що реалізує заготівлю та переробку м'яса та м'ясопродукції.

У відповідності до КВЕДів підприємство ТОВ «Агро-заготзбут» реалізує наступні різновиди діяльності, зокрема: 10.11 Виробництво м'яса; 10.13 Виробництво м'ясних продуктів; 10.41 Виробництво олії та тваринних жирів; 46.23 Оптова торгівля живими тваринами.

Штат працівників налічує 6 осіб: директор підприємства, працівники цеху переробки м'яса (3 осіб), постачальник та складувальник.

Кожен із працівників має визначені функціональні обов'язки, зокрема в компетенцію директора входить управління підприємством, ведення фінансово-бухгалтерської звітності, контроль та моніторинг функціонування наявних структурних підрозділів, здійснює взаємодію із контролюючими органами, подає фінансову звітність до податкових органів. Він визначає специфіку функціонування та подальшого розвитку підприємства.

Працівники цеху переробки м'яса слідкують за реалізацією технологічного процесу, зокрема здійснюють приймання продукції, обробку та переробку, пакування продукції.

Постачальник займається постачання м'яса на підприємство, здійснює закупівлю м'яса у приватних фермерських господарствах, контролює якість та кількість м'яса, що постачається на підприємство.

Складувальник забезпечує зберігання м'яса та готової продукції на

складі досліджуваного підприємства.

Основними конкурентами досліджуваного підприємства є ТОВ «Агро-Заготзбут» (таблиця 2.1) є: СТОВ «Агро Лучки», ТОВ «Агро Рось», ПП «Агроспецпроект», ТОВ «Деренківець».

СТОВ «Агро-Лучки» розташоване: Україна, 89625, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, село Великі Лучки, вулиця Мукачівська, будинок 273-Б. Дане господарство займає вигідне адміністративно-економічне положення, оскільки за 25 км., від нього знаходиться районний центр м. Мукачево в якому розміщені основні бази постачання та залізнична станція, що дає змогу, не тільки, забезпечити СТОВ «Агро-Лучки» необхідними запчастинами, агрохімікатами, сільськогосподарською технікою, паливо-мастильними матеріалами, а й пунктами реалізації продукції.

ТзОВ «Деренківець» знаходиться у Черкаській області за адресою: Україна, 19430, Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, село Деренківець. Основна діяльність: вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур, виробництво м'яса.

ЗФ ПП «Агроспецпроект» був заснований в 1996 році. За 12 років існування, пройшовши шлях від виконання замовлень по переробці овочів від інших підприємств, підприємство зайняло лідируючі позиції серед виробників м'яса, м'ясних консервів та солодкої кукурудзи на українському ринку. Сьогодні підприємство представляє продукцію під власними торговими марками і продовжує виробництво продукції для інших компаній.

ТОВ «АГРО-РОСЬ» визнана однією з провідних компаній на аграрному ринку України. У 2017 році дану компанію включено в рейтинг ТОП-10 українських виробників м'яса за даними авторитетного українського видання «Latifundist». Успіх компанії заснований на кадрах, інвестиціях, ефективній бізнес-моделі, високопрофесійному управлінні та застосуванні передових технологій. За рахунок високої кваліфікації персоналу, сучасного обладнання та використання передових європейських технологій виробництва, клієнти компанії отримують продукт високої якості, екологічно чистий і природний.

Таблиця 2.1 – Аналіз конкурентів ТОВ «Агро-Заготзбут» на 31.12.2022 р.

Показник	ТОВ «Агро-Заготзбут»		СТОВ «Агро-Лучки»		ТЗОВ «Деренківець»		ТОВ «АГРО-РОСЬ»	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
виробництво м'яса	2974	30,8	2877	29,8	3098	15,4	2514	12,5
виробництво м'ясних продуктів	3171	27,1	3044	26,4	2665	22,6	3464	12,9
виробництво олії та тваринних жирів	3220	29,1	2501	22,6	2301	20,8	277	2,5
оптова торгівля живими тваринами	95	4,2	670	29,6	835	36,9	229	10,1
Разом:	15671	21,8	18338	24	19150	21		

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємств

На конкурентів впливає якісна організація логістичної роботи організації, розвинені відносини з мережею роздрібних магазинів і торгових мереж, діловий імідж організації, доставка виробів у мережу транспортом організації, якнайшвидше цілодобове обслуговування, обсяг товарообігу організації, кваліфікованість співробітників організації.

Підприємство має збільшувати кваліфікованість кадрів, яка є неповно, розвивати відносини з невеликими маленькими магазинами для кращого формування мережі роботи. В таблиці 2.2 проаналізуємо види продукції, що виробляється і реалізується на ТОВ «Агро-Заготзбут».

Таблиця 2.2 – Аналіз видів продукції, що виробляється і реалізується на ТОВ «Агро-Заготзбут», тис.грн.

Показник	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022/2021	Відхилення 2022/2018
виробництво м'яса	8253	5411	5560	9500	10155	655	1902
виробництво м'ясних продуктів	3271	2511	4735	4055	7065	3010	3794
виробництво олії та тваринних жирів	1494	754	1110	3230	3950	720	2456
оптова торгівля живими тваринами	220	180,6	187,1	47,6	342,5	294,9	122,5
Разом:	13238	8856,6	11592,1	16832,6	21512,5	4679,9	8274,5

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

З таблиці 2.4, ми бачимо, що реалізація продукції ТОВ «Агро-Заготзбут»

у 2022 році збільшилась на 4679,9 тис. грн. у порівнянні з 2021 роком, в тому числі виробництво м'яса – на 655 тис. грн., виробництво м'ясних продуктів – на 3010 тис. грн., виробництво олії та тваринних жирів на 720 тис. грн., торгівля живими тваринами збільшилась на 294,9 тис. грн.

Таким чином, на конкурентів впливає якісна організація логістичної роботи, діловий імідж, доставка товарів, обсяг товарообігу, кваліфікованість співробітників підприємства.

Здійснюючи характеристику даного підприємства визначимо ефективність реалізації фінансово-господарської діяльності, основні фінансово-економічні показники представимо у таблиці 2.3.

Здійснюючи аналіз основних показників необхідно засвідчити зростання загального розміру активів даного підприємства на 4365,6 тис.грн. або на 228,31% протягом усього періоду. Відповідний приріст показника спостерігається із значення 1912,1 тис.грн. у 2018 році до рівня 6277,7 тис.грн. у 2022 році (рис. 2.1).

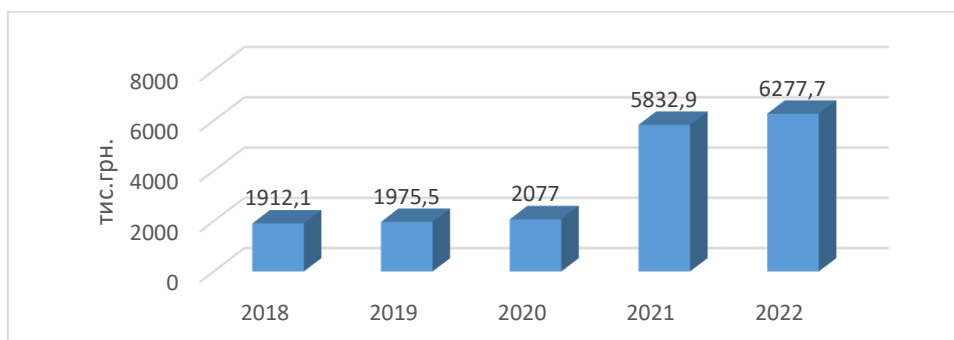

Рисунок 2.1. Динаміка активів підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Динаміка зростання загального обсягу активів підприємства обумовлена приростом необоротних та оборотних активів. Зокрема, приріст необоротних активів становив в абсолютних показниках 919,4 тис.грн., а у відносних складало 968,81%, відповідне значення показника у 2018 році становило 94,9 тис.грн., а у 2022 році значення показника зросло до рівня 1014,3 тис.грн.

Таблиця 2.3 – Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Показники	Роки					Відхилення (+;-)					
						Абсолютне відхилення, тис.грн.			Відносне відхилення, %		
	2018	2019	2020	2021	2022	2022/ 2021	2022/ 2018	2022/ 2020	2022/ 2021	2022/ 2018	2022/ 2020
Активи	1912,1	1975,5	2077	5832,9	6277,7	444,8	4365,6	4200,7	7,63	228,31	202,25
Необоротні активи	94,9	88,8	609,8	463	1014,3	551,3	919,4	404,5	119,07	968,81	66,33
Оборотні активи	1817,2	1886,7	1467,2	5369,9	5263,4	-106,5	3446,2	3796,2	-1,98	189,64	258,74
Дебіторська заборгованість	1433,6	1688,6	495,2	3490,3	1723,3	-1767	289,7	1228,1	-50,63	20,21	248,00
Власний капітал	451,8	800,1	1154,4	1179,5	2836,1	1656,6	2384,3	1681,7	140,45	527,73	145,68
Поточні зобов'язання	1460,3	1175,4	922,6	4653,4	3441,6	-1211,8	1981,3	2519	-26,04	135,68	273,03
Обсяг реалізації продукції	13238	8856,6	11592,1	16832,6	21512,5	4679,9	8274,5	9920,4	27,80	62,51	85,58
Собівартість реалізації продукції	9932,3	5832	8376,3	13351	14612,5	1261,5	4680,2	6236,2	9,45	47,12	74,45
Інші витрати	2950,4	2599,9	8376,3	3451	4879,8	1428,8	1929,4	-3496,5	41,4	65,39	-41,74
Фінансовий результат до оподаткування	355,3	424,7	432	30,6	2020,2	1989,6	1664,9	1588,2	6501,96	468,59	367,64
Чистий прибуток	291,3	348,3	354,3	25,1	1656,6	1631,5	1365,3	1302,3	6500	468,69	367,57

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Необоротні активи повністю складаються із основних засобів підприємства, що засвідчує наявність виробничого потенціалу даного підприємства. Поряд із цим, спостерігається приріст оборотних активів підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» на 3446,2 тис.грн. або на 189,64%, зростання обумовлено в тому числі і зростання дебіторської заборгованості на 289,7 тис.грн. у абсолютному значенні та на 20,21% у відносних значеннях.

Динаміку показників необоротних та оборотних активів даного підприємства представимо на рис. 2.2.

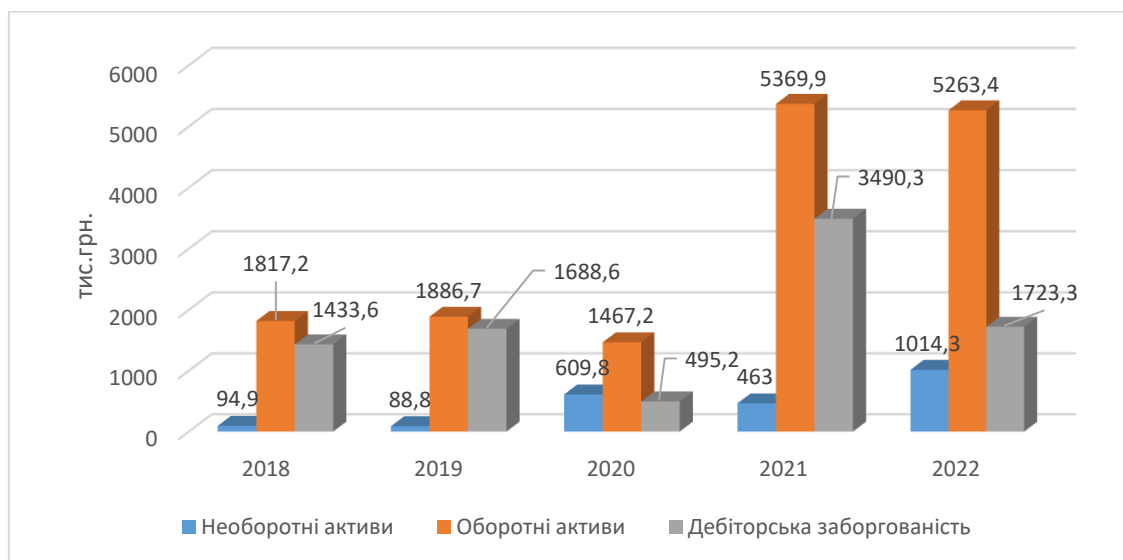

Рисунок 2.2. Динаміка необоротних та оборотних активів підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Досліджуючи джерела формування майна досліджуваного підприємства, необхідно відзначити приріст показника власного капіталу, що засвідчує приріст фінансової автономії показника. Власний капітал даного підприємства збільшується на із 451,8 тис.грн. у 2018 році до рівня 2836,1 тис.грн. у 2022 році, при цьому показник у абсолютному значенні 2384,3 тис.грн. або на 527,73% за весь досліджуваний період.

Збільшується розмір позикового капіталу, зокрема зростають поточні зобов'язання на 1981,3 тис.грн. або на 135,68% за досліджуваний період, відповідний показник зростає із 1460,3 тис.грн. у 2018 році до рівня 3441,6

тис.грн. у звітному 2022 році.

Необхідно відмітити, що у своїй діяльності підприємство орієнтується на позиковий капітал та фінансує активи, в більшості за рахунок поточних зобов'язань. Динаміку власного капіталу та поточних зобов'язань підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. подамо на рис.2.3.

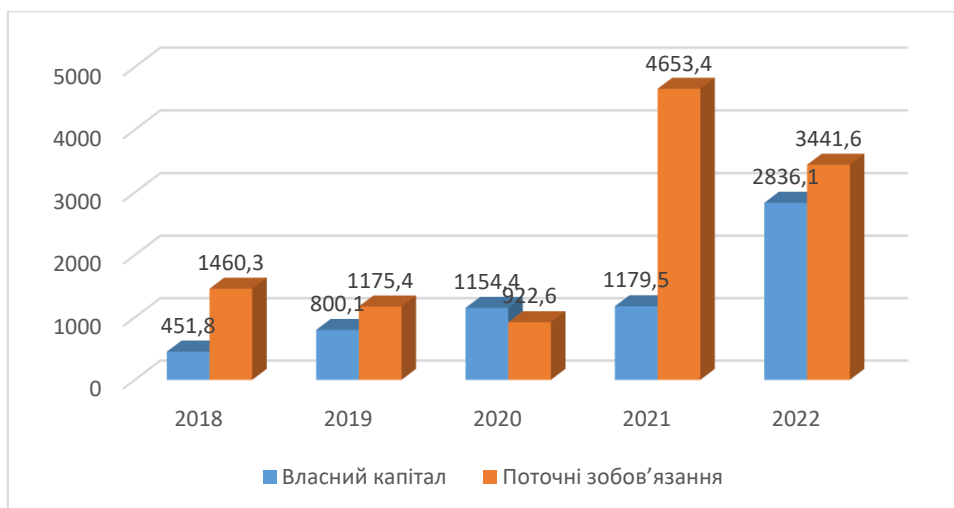

Рисунок 2.3. Динаміка власного капіталу та поточних зобов'язань підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Досліджуючи результати фінансово-господарської діяльності даного підприємства необхідно відзначити переважання доходів на витратами, що обумовлює формування чистого прибутку, як узагальнюючого показника фінансово-господарської діяльності підприємства. Розмір доходів від реалізації продукції даного підприємства зростає, зокрема якщо у 2018 році значення показника складало 13238 тис.грн., то у звітному 2022 році показник зростає до рівня 21512,5 тис.грн.

Приріст показника за досліджуваний період становив 8274,5 тис.грн., а темп зростання показника складав 62.51%. Приріст обсягів реалізації обумовлювався зростанням цін на основний асортимент продукції, активною маркетинговою політикою підприємства, зростання споживчого попиту на асортимент товарів підприємства.

Поряд із збільшенням обсягів реалізації продукції зростає собівартість її

реалізації, зокрема значення показника у 2018 році становило 9932,3 тис.грн. і зростає до рівня 14612,5 тис.грн. у 2022 році, при цьому приріст показника за даний період становив 4680,2 тис.грн., а темп зростання показника склав 47,12%.

Зростання собівартості реалізації продукції обумовлено зростанням закупівельних цін, зростанням рівня оплати праці, збільшенням витрат за комунальні платежі та приростом інших витрат.

Позитивним в діяльності підприємства є те, що реалізує фінансово-господарську діяльність прибутково, відповідне значення показника чистого прибутку зростає із 291,3 тис.грн. у 2018 році до рівня 1656,6 тис.грн. у 2022 році, при цьому приріст показника становив 1365,3 тис.грн. або на 468,69% (рис.2.3).

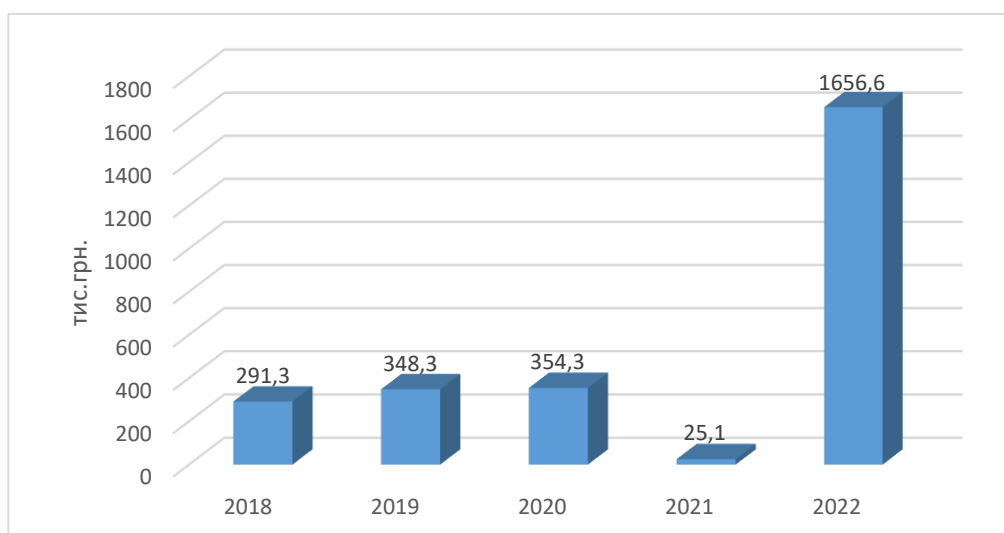

Рисунок 2.3. Динаміка чистого прибутку підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

В цілому, необхідно відзначити ряд позитивних тенденцій зростання розміру активів, власного капіталу, основних засобів, чистого доходу від реалізації продукції та чистого прибутку підприємства. Негативним в діяльності даного підприємства є орієнтування на позиковий капітал, зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей, низький показник чистого прибутку в результаті фінансово-господарської діяльності підприємства.

2.2. Діагностика основних показників фінансового стану підприємства

Фінансова діяльність підприємства є важливою складовою формування фінансового стану підприємства. Визнаючи ефективність реалізації фінансової діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» здійснимо дослідження ключових показників фінансового стану. Перш за все, оцінюючи фінансовий стан даного підприємства дослідимо чи виконується для досліджуваного підприємства «золоте правило економіки» (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Виконання «золотого правила економіки» для підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Показник	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
$T^П$	111,62%	119,57%	101,72%	7,08%	6600,00%
T^{OP}	109,52%	66,90%	130,89%	145,21%	127,80%
T^A	107,29%	103,32%	105,14%	280,83%	107,63%
Виконання $T^П > T^{OP} > T^A > 100\%$	Ні	Ні	Ні	Ні	Так

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Необхідно відзначити динамізм оцінювання показника «золотого правила економіки» для підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», проте зазначене правило не виконується за період 2018-2022 рр.

Найбільші темпи приросту реалізації продукції та активів підприємства спостерігалося у 2021 році, при цьому відповідні показники становили: темп приросту обсягу реалізації – 145,21%, а темп зростання активів складав 280,83%. Поряд із цим, досить низькою є прибутковість підприємства і лише у 2022 році значення показників переважало наступні, зокрема темп приросту прибутку більший ніж темп приросту обсягів реалізації і темп приросту реалізації є більшим ніж темп зростання активів. Наступним етапом дослідження стане оцінювання активів даного підприємства та джерел їх формування, при цьому дані представимо у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Активи та джерела їх формування на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Показник	2018		2019		2020		2021		2022	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Необоротні активи	94,9	4,96	88,8	4,50	609,8	29,36	463	7,94	1014,3	16,16
Оборотні активи	1817,2	95,04	1886,7	95,50	1467,2	70,64	5369,9	92,06	5263,4	83,84
Запаси	741,1	38,76	167	8,45	286,5	13,79	269	4,61	2148	34,22
Гроші та їх еквіваленти	24,5	1,28	0,6	0,03	0,6	0,03	0,6	0,01	51,5	0,82
Дебіторська заборгованість	1433,6	74,98	1688,6	85,48	495,2	23,84	3490,3	59,84	1723,3	27,45
Активи	1912,1	100,00	1975,5	100,00	2077	100,00	5832,9	100,00	6277,7	100,00
Власний капітал	451,8	23,63	800,1	40,50	1154,4	55,58	1179,5	20,22	2836,1	45,18
Поточні зобов'язання	1460,3	76,37	1175,4	59,50	922,6	44,42	4653,4	79,78	3441,6	54,82
-за товари, роботи та послуги	1369,6	71,63	509,3	25,78	844,9	40,68	2868,6	49,18	2983,3	47,52
-розрахунками з бюджетом	64	3,35	76,4	3,87	77,7	3,74	323,9	5,55	416,7	6,64
-розрахунками із страхування	2	0,10	2,9	0,15	0	0,00	8,6	0,15	8,9	0,14
-розрахунки з оплати праці	10,7	0,56	21,8	1,10	0	0,00	31,5	0,54	32,7	0,52
Інші поточні зобов'язання	14	0,73	565	28,60	0	0,00	1420,8	24,36	0	0,00
Пасиви	1912,1	100,00	1975,5	100,00	2077	100,00	5832,9	100,00	6277,7	100,00

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Здійснюючи оцінювання активів та джерел їх формування необхідно відзначити позитивні аспекти зростання їх вартості, відповідний показник збільшується із 1912,1 тис.грн. у 2018 році до значення 6277,7 тис.грн. у 2022 році. Приріст показника активів обумовлений зростанням як необоротних так і оборотних активів підприємства до значення 1014,3 тис.грн. та 5263,4 тис.грн. у звітному 2022 році.

В структурі активів більшу частку займають оборотні активи, що обумовлено специфікою виробничо-господарської діяльності та особливостями операційних процесів підприємства. Питома вага оборотних активів у 2018 році становила 92,04% і знижується до рівня 83,84% у 2022 році. В структурі оборотних активів у 2018 році значна частка дебіторської заборгованості, котра становила 74,98% від загального обсягу активів, запасів – 38,76%, гроші та їх еквіваленти – 1,28%. У 2022 році структура оборотних активів дещо змінилася, зокрема питома вага запасів складала 34,22%, дебіторської заборгованості - 27,45%, грошей та еквівалентів – 0,82%.

Аналізуючи джерела формування активів необхідно відмітити зміну структури фінансування операційної діяльності, зокрема у 2018 році значення показника власного капіталу становило 23,63%, при цьому поточні зобов'язання становили 76,37%. Проте у 2022 році значення показника змінюється в бік зростання власного капіталу, відповідний показник власного капіталу становив 45,18%, а значення позикового капіталу складало 47,52%. В структурі позикового капіталу слід відмітити наявність поточних зобов'язань за товари, роботи та послуги - 47,52%, за розрахунками із бюджетом – 6,64%, за розрахунками із страхування – 0,14%.

В цілому, розмір пасивів збільшується за рахунок зростання власного капіталу, що обумовлює зростання фінансової автономії даного підприємства та переорієнтування на власний капітал під час реалізації фінансово-господарської діяльності.

Для більш детального дослідження особливостей функціонування та розвитку підприємства здійснимо дослідження основних показників фінансового

стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут»: ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності його функціонування. Основні результати фінансового аналізу основних показників представимо у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Показники фінансового стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Показники	Роки					Відхилення (+;-)		
	2018	2019	2020	2021	2022	2022/ 2021	2022/ 2018	2022/ 2020
Фінансова незалежність	0,236	0,405	0,556	0,202	0,452	0,25	0,215	-0,104
Абсолютна ліквідність	0,017	0,001	0,001	0,000	0,015	0,015	-0,002	0,014
Швидка ліквідність	1,489	1,579	0,847	0,808	1,125	0,317	-0,364	0,278
Коефіцієнт покриття	1,244	1,605	1,590	1,154	1,529	0,375	0,285	-0,061
Оборотність активів	6,923	4,483	5,581	2,886	3,427	0,541	-3,496	-2,154
Оборотність власного капіталу	29,301	11,069	10,042	14,271	7,585	-6,686	-21,715	-2,456
Оборотність дебіторської заборгованості	9,234	5,245	23,409	4,823	12,483	7,661	3,249	-10,926
Рентабельність реалізації, %	2,2	3,93	3,06	0,15	7,7	7,55	5,5	4,64
Рентабельність активів, %	15,23	17,63	17,06	0,43	26,39	25,96	11,15	9,33
Рентабельність власного капіталу, %	64,48	43,53	30,69	2,13	58,41	56,28	-6,06	27,72

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Перш за все необхідно відмітити зростання показника фінансової автономії даного підприємства, відповідне значення показника зростає із 0,236 пункти у 2018 році до рівня 0,452 пункти у 2022 році. Відповідно, активи у 2018 році на 23,6% фінансувалися за рахунок власного капіталу підприємства, а у 2022 році значення показника збільшилося до рівня 45,2%.

Зростає швидкість обороту капіталу даного підприємства, оскільки

збільшується показник ліквідності капіталу, відповідне значення показника у 2018 році становило 1,244 пункти і збільшується до значення 1,529 пункти у 2022 році. Зростання ліквідності впливає на показники реалізації продукції та показники прибутковості, адже швидкість виробництва та подальшої реалізації продукції прямо впливає на зростання прибутковості підприємства.

Зростає оборотність активів та власного капіталу, відповідний показник оборотності активів знижується на 3,496 пункти, відповідне значення показника становило у 2018 році 6,923 пункти і знижується до рівня 3,427 пункти. При цьому оборотність власного капіталу знижується на 21,715 пункти, відповідне значення показника у 2018 році становило 29,301 пункти та знижується до рівня 7,585 пункти.

Спостерігається незначне зростання оборотності дебіторської заборгованості, при цьому значення даного показника збільшується на 3,249 пункти протягом усього періоду із 9,234 пункти у 2018 році до рівня 12,483 пункти у 2022 році. Приріст показника засвідчує позитивні тенденції зростання оборотності фінансових ресурсів даного підприємства.

Показники рентабельності реалізації та активів підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. зростають, а власного капіталу знижується (рис. 2.4).

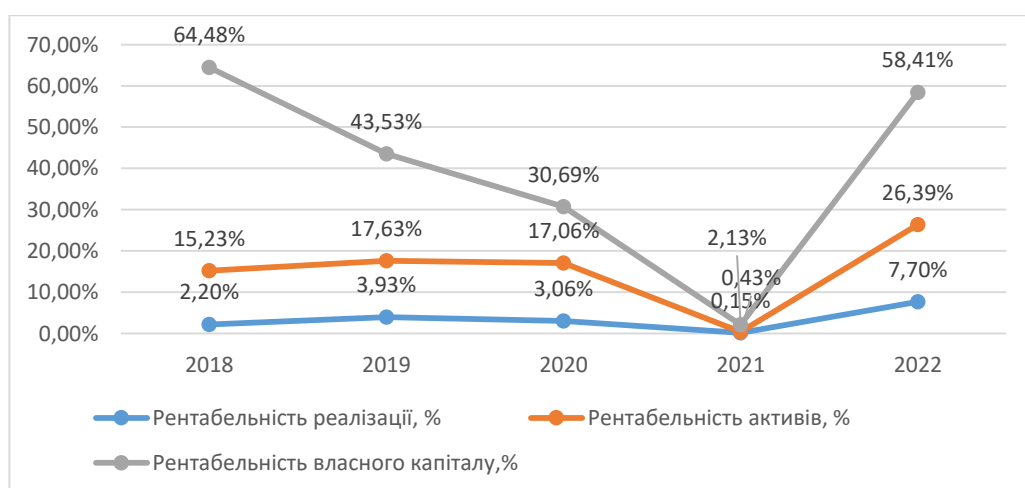

Рисунок 2.4. Показники рентабельності діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Рентабельність реалізації підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. збільшується на 5,5% до рівня 7,7%, рентабельність активів збільшується на 11,15% до значення показника 26,39%, а рентабельність власного капіталу знижується на 6,06% до рівня 58,41%.

В цілому, необхідно відмітити позитивні тенденції зростання фінансової стійкості та ліквідності капіталу, збільшення показників ділової активності та рентабельність фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. Подальшу стратегію розвитку підприємства необхідно орієнтувати на зростання ключових показників фінансово-господарської діяльності та підвищення показників фінансового стану, що буде представлено у третьому розділі даної кваліфікаційної роботи.

2.3. Оцінка можливості банкрутства підприємства

Оцінюючи фінансово-господарську діяльність підприємства важливим є не тільки дослідження основних показників фінансового стану, але й також на їх основі дослідження можливостей банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. Банкрутство – це стан підприємства, коли воно не може проводити повноцінну фінансову діяльність та вимагає реалізацію ряду змін для підвищення ефективності його діяльності та запровадження ефективних управлінських рішень для проведення даних змін.

Аналізуючи можливості настання банкрутства даного підприємства використаємо методичний інструментарій оцінювання представлений у таблиці 2.7. – 2.10.

Досліджуючи аналітичні дані представлені у таблиці 2.7. слід відмітити, те що значення показника виникнення ймовірності банкрутства більше ніж нормативний показник, котрий вказує, що фінансовий стан підприємства є достатньо стабільний і відповідно існує дуже низька ймовірність банкрутства. Протягом досліджуваного періоду показник Z знижується із значення 9,069 пункти у 2018 році до показника 6,3553 пункти у звітному 2022 році.

Таблиця 2.7. – Оцінка можливості настання банкрутства на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. із використанням п’ятифакторною моделі Альтмана

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
X ₁	0,9504	0,9550	0,7064	0,9206	0,8384
X ₂	0,1523	0,1763	0,1706	0,0043	0,2639
X ₃	0,1858	0,2150	0,2080	0,0052	0,3218
X ₄	0,3094	0,6807	1,2512	0,2535	0,8241
X ₅	6,9233	4,4832	5,5812	2,8858	3,4268
Визначений показник	9,0689	6,9895	8,0992	4,1631	6,3553
	Z > 2,91	Z > 2,91	Z > 2,91	Z > 2,91	Z > 2,91
дуже низька ймовірність банкрутства					

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Наступним етапом стане оцінка можливостей банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. із використанням моделі Терещенка О.О., що представлено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Оцінка можливостей банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. із використанням моделі Терещенка О.О.

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
X ₁	1,2444	1,6052	1,5903	1,1540	1,5293
X ₂	0,2363	0,4050	0,5558	0,2022	0,4518
X ₄	0,0220	0,0393	0,0306	0,0015	0,0770
X ₆	9,0653	7,5350	12,5646	3,6173	6,2507
X ₉	0,6448	0,4353	0,3069	0,0213	0,5841
X ₁₀	7,2848	4,6942	7,9008	3,1346	4,0872
A ₀	1,3870	1,3870	1,3870	1,3870	1,3870
Визначений показник	1,6676	1,0356	2,1017	0,0323	0,9104
	Z > 2	Z > 2	Z > 2	Z > 2	Z > 2
	фінансова рівновага (фінансова стійкість) підприємства порушена, але за умови переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує		підприємство вважається фінансово стійким, і тому йому не загрожує банкрутство		підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Результати проведеного дослідження представлені у таблиці 2.8. засвідчують хороший фінансовий стан підприємства протягом 2018-2020 рр., при цьому значення показника Z варіюється від 1,0356 пункти до значення 2,1017 пункти у 2020 році. Відповідно, у даному періоді значення показника було вище нормативного та фінансовий стан даного підприємства слід вважати стійким, тому йому не загрожує банкрутство. Поряд із цим, протягом 2021 та 2022 років значення показника знизилася відповідно у 2021 році становило 0,0323 пункти, а у звітному періоді значення показника збільшується до рівня 0,9104 пункти, що засвідчує зростання фінансової стабільності підприємства у звітному періоді.

Наступним етапом стане дослідження фінансового стану та можливостей банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. із використанням моделі Ліса, що представлено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Оцінка можливостей банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. із використанням моделі Ліса

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
X_1	0,9504	0,9550	0,7064	0,9206	0,8384
X_2	1,7288	1,5311	1,5483	0,5969	1,0991
X_3	0,1523	0,1763	0,1706	0,0043	0,2639
X_4	0,3094	0,6807	1,2512	0,2535	0,8241
Визначений показник	0,2279	0,2118	0,1979	0,1134	0,1698
	$Z > 0,037$	$Z > 0,037$	$Z > 0,037$	$Z > 0,037$	$Z > 0,037$
	рівень фінансового стану вважається високим, а ймовірність банкрутства невеликою				

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Протягом досліджуваного періоду інтегральний показник Z , який визначає фінансовий стан підприємства та можливості банкрутства знижувався, якщо у 2018 році значення показника становило 0,2279 пункти, то у звітному періоді показник знижується до рівня 0,1698 пункти. Зниження показника не вплинуло на рівень підприємства, відповідний показник знаходиться в межах нормативного значення та визначає те, що рівень фінансового стану вважається

високим, а ймовірність банкрутства невеликою.

На завершення дослідимо можливості банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. із використанням моделі Теффлера-Тішоу представивши дані у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Оцінка можливостей банкрутства підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. із використанням моделі Теффлера-Тішоу

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
X ₁	9,0653	7,5350	12,5646	3,6173	6,2507
X ₂	1,2444	1,6052	1,5903	1,1540	1,5293
X ₃	0,7637	0,5950	0,4442	0,7978	0,5482
X ₄	0,3094	0,6807	1,2512	0,2535	0,8241
Визначений показник	5,1533	4,4318	7,1461	2,2513	3,7422
	Z > 0,3	Z > 0,3	Z > 0,3	Z > 0,3	Z > 0,3
	рівень фінансового стану вважається високим				

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Інтегральний показник протягом досліджуваного періоду залишається досить високим, поряд із цим значення показник знижується із 5,1533 пункти у 2018 році до рівня 3,7422 пункти у 2022 році. Зниження показника засвідчує зниження ефективності фінансово-господарської діяльності та зниження показників фінансового стану, проте рівень фінансового стану досліджуваного підприємства залишається досить високим. Зазначене обумовлює фінансову стійкість підприємства та хорошу фінансову базу для подальшого розвитку підприємства.

В цілому, узагальнюючи результати дослідження фінансового стану та показників ймовірності настання банкрутства необхідно відмітити достатньо стабільну фінансову базу та хороший фінансовий стан підприємства, поряд із цим показники фінансового стану знижуються, що обумовлює зниження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. та вимагає реалізації заходів його покращення у перспективному періоді.

Висновки до розділу 2

Узагальнивши результати дослідження представлені у другому розділі даної кваліфікаційної роботи необхідно відмітити наступне:

1. Об'єктом дослідження виступала фінансово-господарська діяльність підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», яке функціонує на агроринку України, як підприємство, що реалізує заготівлю та переробку м'яса та м'ясопродукції.

Здійснивши дослідження реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» необхідно відзначити ряд позитивних тенденцій зростання розміру активів, власного капіталу, основних засобів, чистого доходу від реалізації продукції та чистого прибутку підприємства. Негативним в діяльності даного підприємства є орієнтування на позиковий капітал, зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей, низький показник чистого прибутку в результаті фінансово-господарської діяльності підприємства.

2. Проаналізувавши показники фінансового стану відмічено позитивні тенденції зростання фінансової стійкості та ліквідності капіталу, збільшення показників ділової активності та рентабельність фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. Подальшу стратегію розвитку підприємства необхідно орієнтувати на зростання ключових показників фінансово-господарської діяльності та підвищення показників фінансового стану, що буде представлено у третьому розділі даної кваліфікаційної роботи.

3. Здійснивши дослідження фінансового стану та показників ймовірності настання банкрутства необхідно відмітити достатньо стабільну фінансову базу та хороший фінансовий стан підприємства, поряд із цим показники фінансового стану знижуються, що обумовлює зниження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. та вимагає реалізації заходів його покращення у перспективному періоді.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ АЛЬТЕРНАТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ»

3.1. Побудова та аналіз матриці можливостей та загроз реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-Заготбук»

Запровадження стратегії диверсифікації у сільськогосподарське виробництво є необхідним і, можливо, основним чинником забезпечення конкурентоспроможності аграрного підприємства. Вибір такої стратегії дозволяє підвищити конкурентоспроможність як продукції, так і підприємства в цілому, розширити обсяги продажу за рахунок кращого задоволення потреб споживачів. Сучасний етап розвитку сільського господарства визначає диверсифікацію як необхідний процес, що виникає внаслідок дії численних факторів конкурентного оточення.

Диверсифікація сприяє позитивним змінам, оскільки підштовхує до співпраці з місцевими переробними підприємствами, що підвищує їх завантаженість та конкурентоспроможність на внутрішньому та світовому ринку. Крім того, вона сприяє забезпеченню економічної та продовольчої безпеки країни.

Фактори, що мають найбільший вплив на процес диверсифікації та інноваційного розвитку, а також способи підвищення ефективності функціонування ТОВ «Агро-Заготбук», включають: впровадження обмеженої кількості передових промислових технологій; використання застарілих технологій виробництва; переважання імпорту продукції над експортом та характер товарної структури міжнародної торгівлі; фінансові результати діяльності промислових підприємств та спад промислового виробництва; низька рентабельність операційної діяльності промислових підприємств; кризовий стан підприємств; недостатність впроваджених

екологічних інноваційних технологій; відсутність ресурсів для підвищення рівня заробітної плати; зниження рівня кваліфікації та якості трудових ресурсів. Зазначені чинники визначають можливості, напрямки та кількісні характеристики процесу диверсифікації.

Наша думка полягає в тому, що для зменшення ризику та підвищення фінансової стійкості ТОВ «Агро-Заготзбут» важливо найбільш ефективно та грамотно поєднувати рівень спеціалізації та диверсифікації. Ефективне організування виробництва продукції, оплата за яку здійснюється виключно грошовими коштами при їх реалізації, є ключовим для впровадження такої стратегії. З метою забезпечення повної готовності до оплати, товарообмінні (бартерні) операції слід мінімізувати. Особливості антикризового управління в аграрних підприємствах пов'язані, насамперед, з унікальними характеристиками самого сільського господарства.

Таблиця 3.1. – Визначення сильних і слабких сторін підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Сильні сторони	Оцінка експертів, бали	Значимість для фірми (3)	Загальна оцінка (О * 3)	Слабкі сторони	Оцінка експертів, бали (О)	Значимість для фірми (3)	Загальна оцінка (О * 3)
1. Співпраця із провідними виробниками	5	3	15	1. Відсутність власного маркетингового відділу	2	1	2
2. Глибина асортименту	3	3	9	2. Значні витрати	3	2	6
3. Наявність якісного та зручного у користуванні сайту	5	2	10	3. Недостатність власних джерел фінансування	3	3	9
4. Кваліфікований персонал	5	3	15	4. Недоліки в організаційній структурі	2	2	4
5. Широкий спектр додаткових послуг	3	2	6	5. Значна частина позикових коштів	3	2	6
Всього	х	х	55	Всього	х	х	27

Джерело: самостійна розробка автора

Сукупна оцінка сильних сторін складає 55 балів, в той час як слабкі сторони становлять 27 балів. Отже, перевага віддається сильним сторонам, що позитивно характеризує внутрішнє середовище ТОВ «Агро-Заготзбут».

Вплив можливостей на під-во			
Імовірність використаних можливостей	Сильний вплив 10	Помірний вплив 7	Малий вплив 4
Висока імовірність	1 (3)	2	
Середня імовірність	0,7	5	1
Низка імовірність	0,4	0,1	4

Рисунок 3.1. Матриця можливостей ТОВ «Агро-Заготзбут»
Джерело: самостійна розробка автора

Вплив загроз на під-во				
Імовірність використаних загроз	Руйнування	Критичний стан	Тяжкий стан	«Легкі удари»
Висока імовірність	10 1	7,75	5,5 (4)	3,25
Середня імовірність	0,7		5	
Низка імовірність	0,4	0,1 (3)	2	1

Рисунок 3.2. Матриця загроз ТОВ «Агро-Заготзбут»
Джерело: самостійна розробка автора

Фінансові ресурси головним чином формуються через надходження та накопичення прибутку від основної та інших видів діяльності, а також від реалізації продукції, майна, цільових надходжень, сталих пасивів, пайових та

інших внесків членів засновників та працівників підприємства.

Значення стратегічного потенціалу підприємства ґрунтується на використанні системного підходу для повного урахування умов і результатів його фінансово-господарської діяльності. У відповідності до зазначеного підходу досліджуване підприємство розглядається як система вхідних ресурсів, яка взаємодіє та акцентує увагу на досягнуті результати.

Наявність інформації про слабкі та сильні сторони, зовнішні можливості і потенційні загрози дозволяє керівництву даного підприємства розробляти стратегію, яка враховує конкурентні позиції на визначений проміжок часу.

Для проведення аналізу обрано інструментарій SWOT-аналіз з метою оцінювання стратегічного потенціалу та визначення наявних конкурентних переваг (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2. – Узагальнені результати SWOT-аналізу для ТОВ «Агро-Заготзбут»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> · Реалізація продукції по системі «вентселінг» · Імідж торгової марки · Кваліфікований персонал · Фінансове забезпечення · Виробничі потужності · Конкурентна ціна 	<ul style="list-style-type: none"> · Велика відстань перевезення · Великі витрати на «вентселінг» · Неоптимізовані канали збуту · Відсутній місцевий логіст · Збій поставок продукції через велику кількість замовлень
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> · Виведення на ринок нової «дешевої» ТМ · Відкриття власного філіалу 	<ul style="list-style-type: none"> · Подорожчання палива · Захват все більшої частини ринку конкурентною продукцією за рахунок поставок продукції з новітніх підприємств · Підвищення виплат кредиту по відсоткам, у зв'язку з подорожчанням валюти.

Джерело: самостійна розробка автора

Розуміння сильних і слабких сторін підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут» є ключовим для подальшої розробки стратегії, спрямованої на покращення його конкурентної позиції в довгостроковій перспективі. Оцінювання конкурентоспроможності також вказує, які з конкурентів можуть бути найбільш вразливими до конкурентних атак.

Якщо підприємство виявляє значну конкурентоспроможність у сегментах, де конкуренти проявляють слабкі сторони, розуміння цього може слугувати важливим стимулом для подальшого вживання раціональних заходів та вигідного використання слабкостей наявних конкурентів.

Прийняття управлінського рішення щодо формування стратегічного потенціалу успіху підприємства базується на визначенні його відповідності стратегічним цілям. Під час оцінки стратегічного потенціалу для визначення його відповідальності стратегічним цілям, виявляються можливості формування відповідного стратегічного потенціалу подальшого успіху:

- якщо виявляється невідповідальність цілям, то передбачається створення нового стратегічного потенціалу;
- відповідальність цілям вказує на можливість використання наявного стратегічного потенціалу.

Отже, величина фінансових ресурсів, їхнє раціональне та найбільш продуктивне використання, а також рівень їх забезпеченості мають визначальний вплив на формування виробничого потенціалу даного підприємства.

Під час проведення SWOT-аналізу виявлено, що сильні сторони переважають над слабкими, з рахунком 42 та 28 відповідно. Загрози менше за можливості – відповідно 11,7 та 18,3. Таким чином, ТОВ «Агро-Заготзбут» потрапляє в квадрант «Сил і Можливостей». Зазначене вказує на необхідність вибору стратегії, яка максимально використовуватиме сильні сторони підприємства для отримання вигоди від можливостей, що виникають у зовнішньому середовищі. На наш погляд, вирішення проблем у ТОВ «Агро-Заготзбут» можливе шляхом впровадження наступних антикризових заходів:

- покращення системи державного регулювання агропромислового комплексу, що включає в себе розвиток ринкової інфраструктури та створення ефективного організаційно-правового механізму господарювання;
- забезпечення рівності обміну між сільським господарством та промисловістю на основі паритету цін;

- покращення кредитно-фінансової та інвестиційної політики держави;
- організація закупівлі сільськогосподарської продукції та оптовий її продаж через аграрні біржі;
- створення економічного середовища для впровадження наукових досягнень і технічних інновацій, а також формування центрів інформаційно-консультативного обслуговування сільського господарства;
- покращення організації праці та виробництва, підвищення кваліфікації персоналу, зокрема, керівного;
- перехід до енергозберігаючих технологій у господарюванні;
- впровадження прогресивних технологій, механізації та автоматизації виробництва;
- забезпечення повної платіжної готовності сільськогосподарських підприємств;
- систематичне управління грошовими потоками.

Отже, під час проведення SWOT-аналізу виявлено, що сильні сторони переважають над слабкими. Зазначене вказує на необхідність вибору альтернативної стратегії розвитку, спрямованої на максимальне використання наявних конкурентних переваг підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут» для отримання вигоди від можливостей, які виникають у зовнішньому середовищі.

3.2. Шляхи диверсифікації операційних процесів напрям покращення фінансової діяльності підприємства

Диверсифікація, як форма організації виробництва може призвести до отримання низки переваг для досліджуваного підприємства. В першу чергу, це є важливим інструментом управління фінансовими ризиками. Наприклад, якщо підприємство отримує основну частку прибутку від реалізації лише одного виду продукції, тоді несприятливі умови на ринку для цього продукту або природні катастрофи можуть призвести до значних економічних втрат або банкрутства підприємства.

У випадку диверсифікації виробництва втрати прибутку в одних галузях можуть бути компенсовані заробітком в інших галузях. Якщо компенсація не відбувається, економічні втрати в одній галузі не мають суттєвого впливу на фінансово-економічний стан підприємства через менш значущий вклад цієї галузі у загальний дохід.

Таким чином, підприємства з диверсифікованим виробництвом відзначаються вищою економічною стійкістю, особливо в умовах мінливого та непередбачуваного зовнішнього середовища, а також виявлення кризових явищ, таких як інфляція, неплатоспроможність населення та інших.

По-друге, реалізація стратегії диверсифікації дозволяє більш повно використовувати робочу силу, земельні площі та матеріальні ресурси підприємства. Зазначене сприяє можливості згладжувати сезонні коливання виробництва, підвищувати зайнятість працівників і отримувати додатковий дохід за рахунок гнучкої стратегії у даній галузі.

Крім того, зазначене дозволяє більш швидше реагувати на попит і прийнятні ціни, збільшувати розміри виробництва продукції в перспективних сегментах споживчого ринку, а також, де спостерігається несприятлива кон'юнктура ринку, частково зменшувати нерентабельне виробництво.

По-третє, галузева вертикально інтегрована диверсифікація дозволяє підприємствам отримувати синергетичний ефект, при цьому при однакових умовах дозволяє підвищити ефективність виробництва. Проте важливо враховувати, що диверсифікація також може призвести до певних загроз для підприємства. Основні переваги (сильні сторони) та недоліки (слабкі сторони) диверсифікації ТОВ «Агро-Заготзбут» представлені в табл. 3.3.

Підвищення економічної ефективності виробництва м'яса передбачає збільшення виробництва та поліпшення якості м'яса. Основним напрямком подальшого розвитку м'ясного господарства є інтенсифікація виробництва м'яса та вирощування зернових культур із внесення найбільш оптимальної кількості мінеральних та органічних добрив, розширення посівів

високопродуктивних сортів та гібридів, впровадження складної механізації, інноваційних процесів, інтенсивних та ресурсних – зберігаючі технології.

Таблиця 3.3. – Переваги та недоліки диверсифікації операційних процесів на підприємстві ТОВ «Агро-Заготзбут»

Переваги	Недоліки
– диверсифікація дає змогу найбільш досконало використовувати власні матеріальні ресурси;	– диверсифікація не завжди дає змогу використати переваги спеціалізованого виробництва;
– правильний вибір стратегії диверсифікації дає змогу підвищити конкурентоспроможність продукції та підприємства, збільшити збут продукції завдяки задоволення потреб споживача;	– при невдалому виборі стратегії диверсифікації – це може привести до економічних втрат підприємства;
– диверсифікація сприяє ефективному забезпеченню економічної та продовольчої безпеки держави;	– можливий ефект втрати мотиву виробництва;
– інтеграція переробки підвищує рівень їх завантаженості;	– управляти диверсифікованим виробництвом значно складніше з не диверсифікованим;
– від глибини диверсифікації та рівня кооперації залежить повнота використання природно-ресурсного та господарського потенціалу;	– диверсифікацію недоцільно застосувати з низьким рівнем концепції виробництва;
– диверсифікація дасть змогу отримати синергійний ефект;	– при невдалому розміщенні номенклатури продукції може привести до банкрутства;
– при диверсифікації зменшиться ступінь підприємницького ризику через ліквідацію залежності від єдиного виду продукції.	– як засіб розширення перспектив розвитку підприємства може привести до збільшення економічних ризиків

Джерело: самостійна розробка автора

Забезпечення фермерських господарств високопродуктивною та надійною системою машин дозволяє якісно та в оптимальні агротехнічні показники виконувати всі види робіт, що сприяє збільшенню виробництва м'яса та використовувати нові інноваційні технології.

У даній кваліфікаційної роботи обґрунтуємо важливість використання високотехнологічного обладнання для розвитку стратегічних напрямків господарської діяльності підприємства. Запропонована стратегія диверсифікації, орієнтована на виробництво нових видів копченої продукції ТМ «Агро-Заготзбут», розкриває перспективи розширення асортименту та підвищення конкурентоспроможності.

В рамках цього підходу важливо взяти на увагу потенціал нових продуктів, таких як варені м'ясні копченості (1), копчено-запечені м'ясні вироби (2), сирокочені вироби (3), копчено-варені вироби (4) та запечені м'ясні вироби (5). З метою реалізації цих ідей, пропонується впровадження коптильної камери від виробника «Лакта-Сервіс» з максимальним об'ємом 0,5 тон м'ясних готових виробів / на добу.

Коптильна камера відзначається передовими технологіями та високою продуктивністю, що забезпечить ефективний процес виробництва та високу якість кінцевої продукції. Це дозволить підприємству не лише розширити свій асортимент, але й визначити його на ринку, як виробника високоякісної копченої продукції. Зазначений стратегічний курс спрямований на збільшення обсягів виробництва, розширення аудиторії споживачів та зміцнення позицій на ринку, створюючи нові можливості для стабільного та успішного розвитку підприємства у майбутньому.

Враховуючи показники діяльності підприємства та поточну ситуацію на ринку розглянемо ефективність виробництва кожного із нових виробів даного підприємства дослідивши точку беззбитковості. Використовуючи засоби MS EXCEL проаналізуємо показники за кожним видом продукції (рис.3.3).

	B	C	D	E	F	G
Продукт		Постійні витрати	Ціна од.	Змінні витрати од.	Точка беззбитковості	рош вираз
1		12000	340	120	55	6545
2		20000	320	115	98	11220
3		17500	330	105	78	8167
4		20000	350	122	88	10702
5		13570	370	142	=C9/(D9-E9)	8451

Рисунок 3.3. Прогнозована беззбитковість виробництва нової продукції підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Як бачимо, що точка беззбитковості за даними видами продукції не є

значною, відповідно спостерігатимемо можна очікувати зростання обсягів виробництва та реалізації продукції (рис.3.4).

Випуск	Постійні витрати	Інші витрати	Дохід від випуску	Чистий прибуток
1	12000	120	340	-11780
10	12000	1200	3400	-9800
20	12000	2400	6800	-7600
30	12000	3600	10200	-5400
40	12000	4800	13600	-3200
50	12000	6000	17000	-1000
60	12000	7200	20400	1200
70	12000	8400	23800	3400
80	12000	9600	27200	5600
90	12000	10800	30600	7800
100	12000	12000	34000	=E22-D22-C22

Рисунок 3.4. Прогнозована дохідність випуску продукції «варені м'ясні копченості» підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Таким чином, при реалізації 100 одиниць продукції отримуємо чистий прибуток у розмірі 10000 грн., при цьому рентабельність реалізації становитиме 29,41%. Ідентично розрахуємо чистий прибуток та рентабельність реалізації інших видів продукції: копчено-запечені м'ясні вироби при виробництві 200 одиниць (чистий прибуток – 21000 грн. та рентабельність реалізації – 32,81%), сирокочені вироби при виробництві 200 одиниць (чистий прибуток – 27500 грн. та рентабельність реалізації – 41,67%); копчено-варені вироби при виробництві 200 одиниць (чистий прибуток – 25600 грн. та рентабельність реалізації – 36,57%); запечені м'ясні вироби при виробництві 200 одиниць (чистий прибуток – 32030 грн. та рентабельність реалізації – 43,28%). Як бачимо, виробництво 100 або 200 одиниць продукції дасть рентабельність на рівні 29,41% - 41,67% відповідно, при цьому зростання обсягів виробництва забезпечуватиме рентабельність діяльності.

Змоделюємо ефективність реалізації копильної камери від виробника «Лакта-Сервіс» з максимальним об'ємом 0,5 тон м'ясних готових виробів / на добу. Визначимо сценарії розвитку подій у даній ситуації (рис. 3.5).

2023	2024		2025		2026		2027	
Інвестиції	Чисті доходи	Ймовірність	Чисті доходи	Ймовірність	Чисті доходи	Ймовірність	Чисті доходи	Ймовірність
-570	300	0,2	320	0,1	360	0,3	410	0,4
	230	0,3	240	0,2	420	0,2	470	0,2
	240	0,3	250	0,4	440	0,2	480	0,2
	320	0,2	310	0,2	370	0,3	450	0,2

Рисунок 3.5 Вхідні дані для розрахунку ефективності проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Для визначення ефективності реалізації проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут» потрібно здійснити розрахунок показників NPV та IRR, при цьому слід порівняти альтернативність розвитку ситуації (рис.3.6).

2023-2027	2023	2024	2025	2026	2027
Ставка дисконт	Інвестиції	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				
22%	-570				

Генерация случайных чисел

Число переменных:

Число случайных чисел:

Распределение:

Параметры

Входной интервал значений и вероятностей:

Случайное рассеивание:

Параметры вывода

Выходной интервал:

Новый рабочий лист:

Новая рабочая книга

OK Отмена Справка

Рисунок 3.6. Генерування даних для розрахунку ефективності проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Методом рандомних чисел, враховуючи ймовірність настання подій визначимо узагальнюючу вибірку для здійснення аналізу, приймемо ставку

дисконтування на рівні 22% (середньорічна ставка).

2023-2027	2023	2024	2025	2026	2027
Ставка дисконт	Інвестиції	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи
22%	-570	300	250	440	410
22%	-570	230	310	440	410
22%	-570	300	250	440	410
22%	-570	320	240	370	410
22%	-570	230	310	370	450
22%	-570	300	320	370	470
22%	-570	230	250	360	470
22%	-570	320	310	440	470
22%	-570	230	320	360	410
22%	-570	230	250	370	480
22%	-570	240	320	440	410
22%	-570	300	240	370	410
22%	-570	240	310	370	480
22%	-570	230	240	370	450
22%	-570	300	320	370	410
22%	-570	240	250	440	450

Рисунок 3.6. Узагальнююча вибірка для розрахунку ефективності проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Розрахункові показники представимо на рис.3.7.

2023-2027	2023	2024	2025	2026	2027	NPV
Ставка дисконт	Інвестиції	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи	NPV
22%	-570	300	250	440	410	=;F8;G8)
22%	-570	230	310	440	410	

Аргументы функции

ЧПС

Значение1 C8 = -570

Значение2 D8 = 300

Значение3 E8 = 250

Значение4 F8 = 440

Значение5 G8 = 410

= 222,3376201

Возвращает величину чистой приведенной стоимости инвестиции, используя ставку дисконтирования и стоимости будущих выплат (отрицательные значения) и поступлений (положительные значения).

Ставка: ставка дисконтирования на один период.

Значение: 222,3376201

[Справка по этой функции](#)

OK Отмена

Рисунок 3.6. Розрахунок NPV проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Після визначення чистого приведеного доходу визначаємо внутрішню ставку доходності проекту (рис.3.7).

2023-2027	2023	2024	2025	2026	2027	NPV	IRR
Ставка дисконту	Інвестиції	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи	Чисті доходи		
22%	-570	300	250	440	410	222,34 €	17:F17)
22%	-570	230	310	440	410	208,35 €	42%
22%						222,34 €	44%
22%						198,67 €	43%
22%						191,55 €	40%
22%						251,49 €	47%
22%						161,40 €	37%
22%						291,02 €	51%
22%						177,74 €	40%
22%						169,61 €	38%
22%						220,58 €	43%
22%						185,23 €	41%
22%						209,37 €	42%
22%						153,00 €	37%
22%						229,29 €	45%
22%						196,83 €	41%

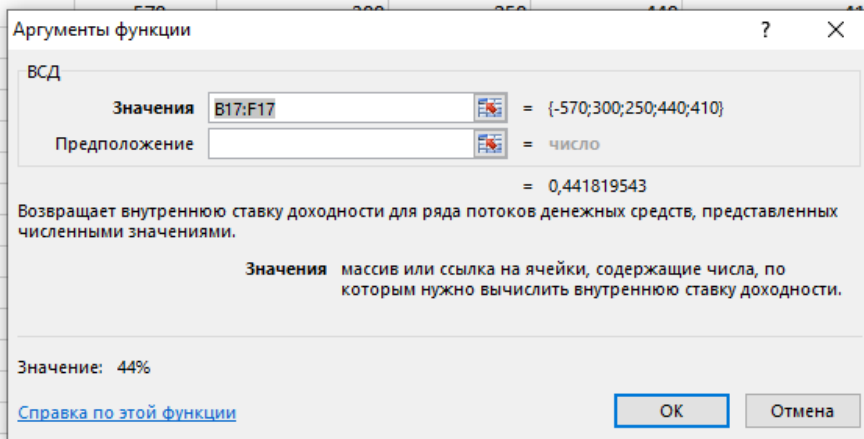

Рисунок 3.7. Розрахунок IRR проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Результати представлених розрахунків визначають ефективність реалізованого проекту, при цьому найбільш оптимальним буде проект із наступними параметрами: інвестиції – 570 тис.грн., дохід 1 року – 320 тис.грн., 2 року – 310 тис.грн., 3 року – 440 тис.грн., 4 року – 470 тис.грн. При цьому, NPV складатиме 291,02 тис.грн., а IRR - 51%. Приріст доходів забезпечувати зростання ефективності реалізації представленого проекту.

В заключенні проведемо дескриптивне дослідження («Описова статистика») результаті проведеного аналізу, при цьому скористаємося пакетом даних MS EXCEL, результати представленого дослідження подамо на рис.3.8.

За результатами дослідження визначено те, що середнє значення параметру NPV складає 205,54 тис.грн., при цьому інтервал значення становить 138,01 тис.грн. (мінімальне – 153 тис.грн., а максимальне – 291,02 тис.грн.). Розкид варіації визначає мода, яка становила 222,03 тис.грн. та

медіана – 203,51 тис.грн., що засвідчує реалістичні та доцільність формування такої вибірки.

NPV		IRR	
Среднее	205,5498549	Среднее	0,421793459
Стандартная оши	8,731745666	Стандартная ои	0,008995532
Медиана	203,5097641	Медиана	0,420133904
Мода	222,3376201	Мода	0,441819543
Стандартное отк.	34,92698267	Стандартное о	0,035982129
Дисперсия выбо	1219,894118	Дисперсия выб	0,001294714
Эксцесс	1,128370695	Эксцесс	0,57285211
Асимметричност	0,7802827	Асимметричнс	0,610407888
Интервал	138,0150196	Интервал	0,137822778
Минимум	153,002217	Минимум	0,367390425
Максимум	291,0172365	Максимум	0,505213203
Сумма	3288,797679	Сумма	6,748695336
Счет	16	Счет	16

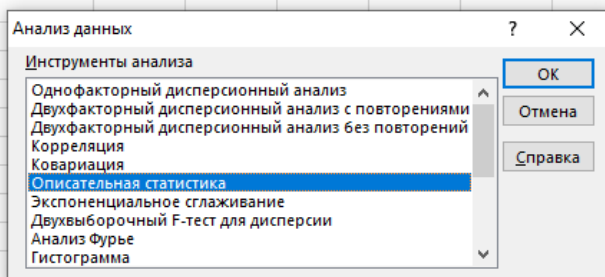

Рисунок 3.7. Зведені результати реалізації проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

За результатами дослідження ставки IRR визначено те, що середнє значення складає 42,17%, при цьому інтервал значення становив 13,78% (мінімальне - 36,73%, максимальне – 50,52%). Розкид варіації: мода – 44,18%, а медіана – 42,01%.

Результати аналізу визначають ефективність реалізації запропонованого проекту модернізації виробництва підприємства ТОВ «Агро-Заготзбут», при цьому потрібно орієнтуватися на значення із найбільшими параметрами NPV та IRR, які можна ставити за план виконання, що дасть оптимальну результативність проекту у перспективі.

3.3. Моделювання фінансової стратегії розвитку підприємства у перспективному періоді

Моделювання фінансової стратегії розвитку підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» виступає основним інструментарієм і гарантією стійкого функціонування підприємства в умовах ринкової конкуренції.

Метою створення й використання раціональних моделей фінансової діяльності та фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут» є допомога, яку такі моделі можуть надати керівництву підприємства в процесі прийняття господарського рішення.

Під час фінансового моделювання створюється модель, яка описує взаємозв'язки між фінансовими змінними підприємства. Модель фінансового стану підприємства являє собою спробу показати комплексний характер фінансової ситуації у формі економіко-математичних рівнянь. Дослідження об'єкту моделювання описує зв'язки між характеристиками процесу, виявляє його граничних і початкових умови.

Адекватність оцінювання та прогнозування фінансового стану залежить від побудови розробленої моделі. Це – обумовлює необхідність визначення послідовності процедур та основних етапів моделювання фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут».

Для досягнення цієї мети пропонується багатофакторна модель оцінювання фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут», яка дозволяє розрахувати інтегральний показник фінансового стану підприємства (I) на основі системи груп показників:

$$I = f(Y1, Y2, Y3, Y4) \quad (3.1)$$

У економіко-математичних моделях можна аналізувати силу та напрямки впливу багатьох факторних показників на результативний показник.

Багатофакторна модель оцінювання фінансового стану підприємства комплексно відображає фінансовий стан підприємства, що дозволяє наочно дослідити динаміку багатьох фінансових коефіцієнтів.

Застосування багатофакторної моделі оцінювання фінансового стану дозволяє об'єктивно оцінити наявність, розміщення й ефективність використання ресурсів підприємства та джерела їх фінансування.

Значення кожної з груп показників оцінювання фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут» було сформовано за фінансовими коефіцієнтами (табл. 3.4).

Таблиця 3.4. – Основні групи показників багатofакторної моделі фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут»

Назва, групи	Назва коефіцієнта	Позначення
Оцінювання ліквідності активів (Y1)	покриття	X1
	швидкої ліквідності	X2
	абсолютної ліквідності	X3
Оцінювання фінансової стійкості (Y2)	фінансової стабільності	X4
	незалежності (автономії)	X5
	маневреності робочого капіталу	X6
Оцінювання рентабельності (Y3)	рентабельності активів	X7
	рентабельності власного капіталу	X8
	рентабельності діяльності	X9
	рентабельності продукції	X10
Оцінювання ділової активності (Y4)	оборотності основних засобів	X11
	оборотності активів	X12
	оборотності власного капіталу	X13

Джерело: самостійна розробка автора

Наступним кроком було визначення значимості факторів впливу на інтегральний показник фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут». (таблиця 3.5).

Таблиця 3.5 – Значимість факторів впливу на інтегральний показник фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут»

Назва групи	Вага групи	Коефіцієнт	Вага показника
Оцінювання ліквідності активів (Y1)	0,32	покриття	0,07
		швидкої ліквідності	0,07
		абсолютної ліквідності	0,07
Оцінювання фінансової стійкості (Y2)	0,24	фінансової стабільності	0,380
		незалежності (автономії)	0,380
		маневреності робочого капіталу	0,380
Оцінювання рентабельності (Y3)	0,16	рентабельності активів	0,040
		рентабельності власного капіталу	0,040
		рентабельності діяльності	0,040
		рентабельності продукції	0,040
Оцінювання ділової активності (Y4)	0,08	оборотності основних засобів	0,327
		оборотності активів	0,327
		оборотності власного капіталу	0,327

Джерело: самостійна розробка автора

Після отримання вагових коефіцієнтів було здійснено визначення інтегральних показників по групах коефіцієнтів Y1-Y4 та інтегрального показника оцінки фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут».

Інтегральну оцінку фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут» нами розраховано за наступною формулою:

$$I = \sum_{i=1}^N A_i^l \times r_i \quad (3.2)$$

Оцінювання основних груп фінансових коефіцієнтів ТОВ «Агро-заготзбут» свідчить покращення рівня фінансового стану. Про це свідчить загальне підвищення рівня ліквідності.

Але на підприємстві спостерігається недостатнє забезпечення власними основними засобами, досить невисокий рівень фінансової стійкості. А також відбувається позитивна зміна показників рентабельності ТОВ «Агро-заготзбут» за досліджуваній період. Але вважаємо її рівень не достатньо високим для економіки України.

Таблиця 3.6 – Інтегральний показник оцінки фінансового стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» в 2018-2022 роках

Роки	Інтегральний показник оцінки фінансового стану
2018	0,083
2019	0,046
2020	0,058
2021	0,055
2022	0,064

Джерело: самостійна розробка автора

Наочно динаміку зміни інтегральних показників за п'ять останніх років для ТОВ «Агро-заготзбут» можна побачити на рисунку 3.3.

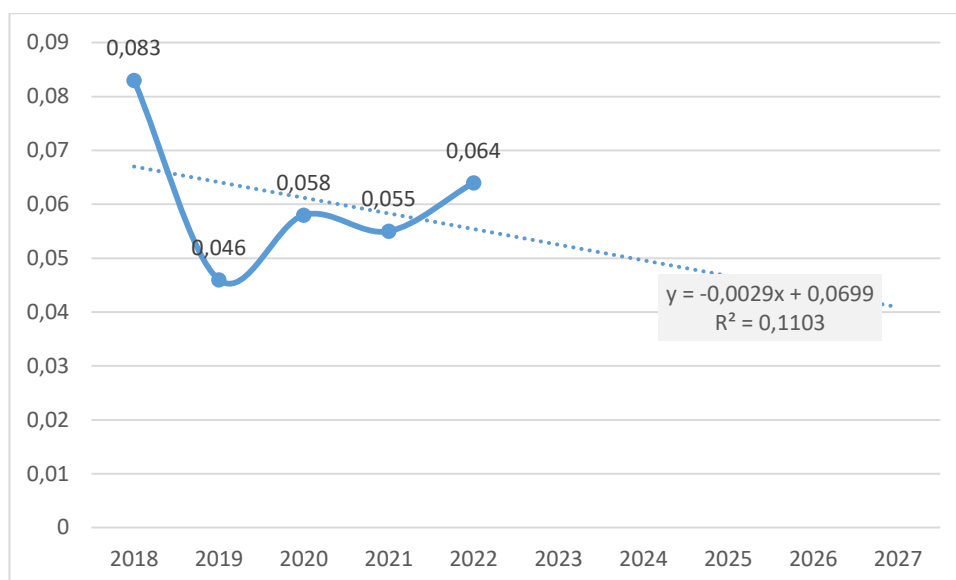

Рисунок 3.3. Моделювання прогнозу інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Класифікатор інтегрального показника фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут» представлений на рисунку 3.4.

Дуже низький				Середній				Дуже високий							
-0,17	-0,15	-0,123	-0,096	-0,069	-0,042	-0,015	0,012	0,039	0,066	0,0093	0,12	0,147	0,174	0,201	0,228
Низький						Високий									

Рисунок 3.4. Характеристика рангів інтегрального показника оцінки фінансового стану ТОВ «Агро-заготзбут»

Джерело: самостійна розробка автора

Результати аналізу показують сучасну позицію підприємства із інтегральним рівнем фінансового стану «високий рівень», поряд із цим трендовий прогностичний аналіз засвідчує можливе зниження рівня і показників фінансового стану. Відповідно, сформуємо сценарії дій на випадок реалізації даної ситуації, а саме:

В разі якщо буде низький рівень – ситуація, за якої спостерігається дуже низька фінансова стійкість, підприємство знаходиться на межі банкрутства, за якого запаси і витрати більші суми власних оборотних коштів. Низький рівень характеризує підприємство як таке, що має порушення платоспроможності,

але зберігається можливість відтворення рівноваги платіжних засобів і платіжних зобов'язань за рахунок залучення вільних джерел засобів в діяльність підприємства. Таким чином, необхідно створити запас фінансової стійкості та резерви відновлення позитивного фінансового стану у стратегічній перспективі. Зазначене можна досягнути за рахунок вдосконалення управлінських процесів і оптимізації витрат. Зокрема, слід здійснити аналіз структури витрат та виявлення неефективних напрямків, зменшити надмірні витрати, спрямовані на непродуктивні аспекти діяльності.

Важливим етапом буде ретельне вивчення та вдосконалення фінансового плану. Необхідно розробити стратегії по збільшенню прибутковості, розширенню ринків збуту чи диверсифікації продуктів і послуг. Оптимізація капіталовкладень та вивчення можливостей залучення інвестицій також стануть ключовими напрямками дій.

Паралельно з цим, важливо акцентувати увагу на покращенні управління оборотними коштами. Зменшення часу обороту коштів та оптимізація запасів допоможуть забезпечити ліквідність підприємства і знизити його ризик фінансових труднощів. Крім того, варто активізувати зусилля з маркетингу та продажів для забезпечення стабільного попиту на продукцію чи послуги компанії. Розробка ефективної маркетингової стратегії та підтримка відділу збуту допоможуть збільшити обсяги продажів і підтримувати фінансовий стан підприємства.

При середньому рівні підприємство гарантує платоспроможність підприємства та середню фінансову стабільність. Поряд із цим, в даному випадку важливо акцентувати увагу на розвиток для досягнення високого фінансового стану за рахунок оптимізації виробничих процесів та підвищення їх ефективності. Рекомендується вдосконалити стратегії маркетингу та розширити асортимент продукції чи послуг для залучення нових сегментів ринку.

Додатково, важливим кроком буде залучення фінансування для реалізації амбіційних проектів та розвитку інноваційних напрямків. Розгляд

можливостей залучення кредитів, інвестицій або партнерських угод допоможе забезпечити необхідні ресурси для розширення та модернізації діяльності.

У контексті середнього рівня також важливо управляти ризиками та розробити план управління кризовими ситуаціями. Регулярний моніторинг фінансових показників, аналіз заборгованості та реагування на можливі загрози дозволять уникнути кризових ситуацій та зберегти стабільність підприємства. Також, враховуючи конкурентну ситуацію, рекомендується підвищити якість продукції чи послуг, щоб забезпечити задоволення клієнтів та збільшити їх лояльність. Спрямована на клієнтів стратегія може значно підвищити конкурентоспроможність підприємства та сприяти його фінансовому зростанню в середньостроковій перспективі.

Високий та дуже високий рівень має високий запас конкурентоспроможності та забезпечує високу фінансову стабільність, що дає можливість повноцінно розвиватися забезпечуючи достатній рівень розвитку підприємства у стратегічній перспективі.

Виходячи із зазначеного у перспективному періоді необхідно обирати низький рівень фінансового ризику та високий рівень запасу фінансової міцності для планування фінансової стратегії розвитку підприємства. Обираючи засоби моделювання можна спрогнозувати рівень розвитку підприємства враховуючи інтегральний показник фінансового стану, який щоправда знижуватиметься відповідно необхідно акцентувати увагу на зростання дохідності та рентабельності підприємства у стратегічній перспективі.

Висновки до розділу 3

Узагальнивши результати дослідження представлені у третьому розділі даної кваліфікаційної роботи необхідно відмітити наступне:

1. Для зниження ризику в діяльності та підвищення фінансової стійкості ТОВ «Агро-Заготзбут» важливо ретельно впроваджувати спеціалізацію та диверсифікацію, забезпечуючи раціональне поєднання цих підходів. Організація

виробництва на підприємстві повинна бути спрямована на таку продукцію, роботи чи послуги, оплата за які обов'язково здійснюється грошовими коштами. Запобіганням ризикам також є мінімізація товарообмінних (бартерних) операцій для забезпечення повної платіжної готовності.

Для вдосконалення фінансово-господарської діяльності компанії ТОВ «Агро-Заготзбут» ключовими є такі аспекти: організація закупівлі сільськогосподарської продукції та оптовий продаж через аграрні біржі; створення сприятливого економічного середовища для впровадження наукових і технічних інновацій, а також розвиток центрів інформаційно-консультативного обслуговування сільського господарства; удосконалення організації праці та виробництва, підвищення кваліфікації персоналу, зокрема, керівництва; перехід до енергозберігаючих технологій у господарюванні; впровадження передових технологій, механізації та автоматизації виробництва; забезпечення повної платіжної готовності сільськогосподарських підприємств; постійне управління грошовими потоками.

2. Підвищення результативності виробництва м'яса передбачає збільшення обсягів виробництва, а також покращення якості м'яса. Основним напрямком подальшого розвитку м'ясного господарства є інтенсифікація виробництва м'яса та вирощування зерна на основі внесення оптимальної кількості органічних та мінеральних добрив, розширення посівів високопродуктивних сортів та гібридів, впровадження складної механізації, інноваційних процесів, інтенсивних та ресурсних – зберігаючі технології.

У даній кваліфікаційній роботі обґрунтована важливість використання високотехнологічного обладнання для розвитку стратегічних напрямків господарської діяльності підприємства. Запропонована стратегія диверсифікації, орієнтована на виробництво нових видів копченої продукції ТМ «Агро-Заготзбут», розкриває перспективи розширення асортименту та підвищення конкурентоспроможності.

В рамках цього підходу важливо взяти на увагу потенціал нових продуктів, таких як варені м'ясні копченості (1), копчено-запечені м'ясні вироби (2),

сирокопчені вироби (3), копчено-варені вироби (4) та запечені м'ясні вироби (5). З метою реалізації цих ідей, пропонується впровадження коптильної камери від виробника «Лакта-Сервіс» з максимальним об'ємом 0,5 тон м'ясних готових виробів / на добу.

За результатами дослідження визначено те, що середнє значення параметру NPV складає 205,54 тис.грн., при цьому інтервал значення становить 138,01 тис.грн. (мінімальне – 153 тис.грн., а максимальне – 291,02 тис.грн.). Розкид варіації визначає мода, яка становила 222,03 тис.грн. та медіана – 203,51 тис.грн., що засвідчує реалістичні та доцільність формування такої вибірки. За результатами дослідження ставки IRR визначено те, що середнє значення складає 42,17%, при цьому інтервал значення становив 13,78% (мінімальне -36,73%, максимальне – 50,52%). Розкид варіації: мода – 44,18%, а медіана – 42,01%. Проект є економічно вигідним та стане основою подальшого розвитку підприємства.

3. Результати моделювання та прогнозування розвитку підприємства показують сучасну позицію підприємства із інтегральним рівнем фінансового стану «високий рівень», поряд із цим трендовий прогностичний аналіз засвідчує можливе зниження рівня і показників фінансового стану. В разі настання зниження показників потрібно розробити стратегії по збільшенню прибутковості, розширенню ринків збуту чи диверсифікації продуктів і послуг; оптимізація капіталовкладень та вивчення можливостей залучення інвестицій також стануть ключовими напрямками дій.

При середньому рівні підприємство гарантує платоспроможність підприємства та середню фінансову стабільність. Поряд із цим, важливо акцентувати увагу на розвиток для досягнення високого фінансового стану за рахунок оптимізації виробничих процесів та підвищення їх ефективності. Рекомендується вдосконалити стратегії маркетингу та розширити асортимент продукції чи послуг для залучення нових сегментів ринку. Додатково, важливим кроком буде залучення фінансування для реалізації амбіційних проектів та розвитку інноваційних напрямків.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АГРО-ЗАГОТЗБУТ»

4.1. Охорона праці на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут»

Організація охорони праці на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут» здійснює служба охорони праці. Служба охорони праці даного підприємства опрацьовує ефективну цілісну систему управління охорони праці підприємства; сприяє удосконаленню діяльності кожного структурного підрозділу і кожної посадової особи; проводить оперативно-методичне керівництво роботою з охорони праці; розробляє разом зі структурними підрозділами підприємства комплексні заходи щодо досягнення нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища (підвищення існуючого рівня охорони праці, якщо встановлені норми досягнуті), а також розділ «Охорона праці» у колективному договорі; проводить для працівників вступний інструктаж з питань охорони праці.

На досліджуваному ТОВ «Агро-заготзбут» функцію служби охорони праці виконує головний інженер з охорони праці. Проте, координацію діяльності усіх служб підприємства в рамках системи управління охороною праці здійснює генеральний директор підприємства разом з інженером по охороні праці.

Суб'єктами управління даного підприємства у сфері охорони праці є головний інженер з охорони праці та генеральний директор ТОВ «Агро-заготзбут», а у виробничих цехах — заступник директора з виробництва; об'єктами управління є діяльність функціональних служб (бухгалтерія, відділ збуту та інші) і структурних підрозділів (цех та дільниці) щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці на робочих місцях, виробничих ділянках, у цехах і на досліджуваному підприємстві в цілому [1].

Служба ОП ТОВ «Агро-заготзбут» виконує такі основні завдання:

- 1) забезпечення безпеки виробничих процесів, устаткування, будівель і споруд;
- 2) забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного захисту;
- 3) професійну підготовку й підвищення кваліфікації працівників з питань поліпшення умов праці;
- 4) вибір оптимальних режимів праці та відпочинку працівників
- 5) професійний добір виконавців для визначених видів робіт.

До основних функцій служби охорони праці належать:

1. Опрацювання ефективної цілісної системи управління охороною праці, сприяння вдосконаленню діяльності в цьому напрямі кожного структурного підрозділу і кожної посадової особи.

2. Розробка змісту та методики проведення інструктажу з питань охорони праці.

3. Створення ефективної системи управління (СУОП), яка б сприяла удосконаленню діяльності кожного структурного підрозділу і кожної посадової особи.

4. Здійснення оперативного та поточного контролю за станом охорони праці на підприємстві.

5. Розробка перспективних та поточних планів роботи підприємства щодо створення безпечних та нешкідливих умов праці [11, с. 235].

Крім цього, служба охорони праці ТОВ «Агро-заготзбут» також бере участь у: розслідуванні нещасних випадків та аварій; роботі комісії з питань охорони праці підприємства; роботі комісії по введенню в дію закінчених будівництвом, реконструкцією або технічним переозброєнням об'єктів виробничого та соціального призначення, відремонтованого або модернізованого устаткування; розробці положень, інструкцій, інших нормативних актів про охорону праці, що діють у межах підприємства; роботі постійно діючої комісії з питань атестації робочих місць за умовами праці.

Отже, СУОП ТОВ «Агро-заготзбут» відіграє важливу роль у здійсненні

підприємством заходів щодо охорони праці.

Для повноцінної організації охорони праці на ТОВ «Агро-заготзбут» кожного року виділяються кошти на фінансування заходів в об'ємі 0,5 % оплати праці за попередній рік. Стан та динаміку витрат по фінансуванню таких заходів протягом 2018-2022 років наведена нижче в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Фінансування заходів охорони праці на ТОВ «Агро-заготзбут»
за період 2018-2022 рр.

Фонд оплати праці, тис.грн.					Сума фінансування 0,5% від ФОП, тис.грн.					Абсолютне відхилення, тис.грн	
2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2022-2018	2022-2021
2950,4	2599,9	8376,3	3451	4879,8	14,75	13,00	41,88	17,26	24,40	9,65	7,14

Проаналізувавши дані таблиці 4.1, можна зробити висновок про те, що з 2018-2022 роки почала зростати сума фінансування охорони праці на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут», що пов'язано із додатково прийнятими заходами у сфері забезпечення охорони праці. Зокрема у 2018 році виділялося 14,75 тис.грн. на дані заходи, у 2022 році сума зросла і становила 24,40 тис.грн., а у 2022 році збільшилася на 7,14 тис.грн. Дані зміни є позитивною динамікою, оскільки дозволяють в повній мірі реалізувати заплановані заходи.

Щорічно ТОВ «Агро-заготзбут» здійснює виплати з фонду оплати праці на такі заходи:

- 1) забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного (противогази, респіратори, пов'язки, гумові рукавиці, спецодяг та інше);
- 2) проведення заходів щодо професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці, пропаганди безпечних методів праці;
- 3) підтримання санітарно-гігієнічних умов підприємства;

- 4) послуги пожежних і рятувальних служб;
- 5) реконструкцію або технічне переозброєння об'єктів виробничого та соціального призначення, а також ремонт або модернізацію устаткування;
- 6) захист підприємства від радіоактивного забруднення, випромінювання та інші;
- 7) виплата коштів працівникам, які постраждали в результаті нещасних випадків на виробництві.

Отже, правильно розподіливши кошти з фонду оплати праці, підприємство забезпечує себе необхідною організацією системи охорони праці.

Одним із напрямів охорони праці є слідкування за пожежною безпекою на підприємстві. Основний акцент в охороні праці орієнтовано на пожежну безпеку у приміщеннях та будівлях, які знаходяться у власності ТОВ «Агро-заготзбут». За вибухопожежною і пожежною небезпекою приміщення й будівлі ТОВ «Агро-заготзбут» поділяються на 5 категорій: А, Б, В, Г, Д, а зовнішні установки на категорії: Аз, Бз, Вз, Гз, Дз [14, с. 130].

Будівлі, споруди, приміщення, технологічні установки ТОВ «Агро-заготзбут» забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, пожежним інструментом (гаками, ломами, сокирами тощо), які використовуються для локалізації і ліквідації пожеж у їх початковій стадії розвитку. Ця вимога стосується також будівель, споруд та приміщень, обладнаних будь-якими типами установок пожежогасіння, пожежної сигналізації або внутрішніми пожежними кранами.

Для зазначення місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння на ТОВ «Агро-заготзбут» встановлюються вказівні знаки згідно з ГОСТ 12.4.026-76 «ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности». Знаки повинні бути розміщені на видних місцях на висоті 2-2,5м від рівня підлоги як усередині, так і поза приміщеннями.

У будівлях, які мають два і більше поверхів, в разі одночасного перебування на поверсі понад 25 працівників ТОВ «Агро-заготзбут» розроблені і вивішені на видних місцях схеми та плани евакуації людей на випадок пожежі. При розробці схеми та плану евакуації працівників із приміщень ТОВ «Агро-заготзбут» особливу увагу приділяють шляхам евакуації. У випадку аварії евакуаційні шляхи забезпечують безпечну евакуацію всіх працівників підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут», які знаходяться в приміщенні, через евакуаційні виходи.

Одним із заходів системи протипожежного захисту на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут» є пожежна сигналізація.

Система пожежної сигналізації ТОВ «Агро-заготзбут»: виявляє ознаки пожежі на ранній стадії; передає тривожні сповіщення до пристроїв передавання пожежної тривоги та попередження про несправність; формує сигнали управління для систем протипожежного захисту та іншого інженерного обладнання, що задіяне при пожежі; сигналізує про виявлену несправність, яка може негативно впливати на нормальну роботу СПС. Ця система пожежної сигналізації призначена для виявлення будь-яких ознак пожежі, таких як газ, дим, полум'я, тепло і перетворює результат цього виявлення на сигнал, що відображається на приймально-контрольному пожежному приладі [20, с.147].

За допомогою ручного пожежного сповіщувача працівник ТОВ «Агро-заготзбут» може ініціювати, а також передавати сигнал оповіщення про пожежу на центральний диспетчерський пункт для надання можливості проведення різних дій, наприклад, евакуації працівників підприємства.

Отже, можна зробити висновок про те, що рівень пожежної безпеки на ТОВ «Агро-заготзбут» визначається як задовільний, оскільки на підприємстві всі діючі норми відповідають законодавчо встановленим нормам. На підприємстві розроблені шляхи евакуації в разі настання надзвичайної ситуації, також присутні всі первинні засоби захисту пожежогасіння (вогнегасники, укомплектований пожежний щит), наявна система пожежної сигналізації.

4.2. Застосування механізму фінансування заходів щодо попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій

Кодекс цивільного захисту України регламентує вимоги щодо фінансування заходів у сфері цивільного захисту. Зокрема, фінансування заходів у сфері цивільного захисту здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел. Обсяг фінансування, що виділяється потенційно небезпечними об'єктами та об'єктами підвищеної небезпеки для проведення необхідних заходів цивільного захисту, має становити не менше ніж 0,5 відсотка обсягу валового доходу такого об'єкта [53, с.109].

Фінансове забезпечення діяльності підрозділів з питань цивільного захисту суб'єктів господарювання здійснюється за рахунок коштів таких суб'єктів господарювання. Фінансове забезпечення діяльності сил цивільного захисту здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел.

Фінансування медико-психологічної реабілітації рятувальників органів та підрозділів цивільного захисту здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Обсяги фінансування медико-психологічної реабілітації рятувальників органів та підрозділів цивільного захисту визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Медико-психологічна реабілітація рятувальників інших аварійно-рятувальних служб, медичних працівників служби медицини катастроф здійснюється відповідно за рахунок коштів, які виділяються на утримання таких служб з державного або місцевих бюджетів чи за рахунок коштів суб'єктів господарювання [15, с.115].

Фінансування медико-психологічної реабілітації постраждалих, а також громадян, які залучалися до проведення робіт з ліквідації наслідків

надзвичайних ситуацій, здійснюється за рахунок коштів, що виділяються на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій з Державного бюджету України, в обсязі, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Фінансування заходів медико-психологічної реабілітації неповнолітніх осіб, постраждалих у надзвичайній ситуації місцевого або об'єктового рівня, а також у яких внаслідок надзвичайної ситуації загинув один із батьків або обоє батьків, здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших джерел.

Фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Фінансування заходів щодо попередження, ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків здійснюється за рахунок коштів підприємства, а також добровільних пожертвувань фізичних та юридичних осіб, благодійних організацій та об'єднань громадян, інших не заборонених законодавством джерел. Частково для ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків виділяються кошти з резервного фонду бюджету відповідно до законодавства України [16, с.89].

Фінансування заходів здійснюється відповідно до рівнів надзвичайних ситуацій: об'єктового рівня – за рахунок власних коштів підприємств, установ та організацій, на території яких виникла надзвичайна ситуація; місцевого і регіонального рівнів – за рахунок власних коштів підприємств, установ та організацій, на території яких виникла надзвичайна ситуація, і додатково – за рахунок районних резервів (місцевий рівень) та обласних, Київської міської державної адміністрації (регіональний рівень), створених відповідно до законодавства; державного рівня – за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету. Додаткові кошти для фінансування заходів з ліквідації надзвичайних ситуацій відповідного рівня або їх наслідків (за умови вичерпання зазначених джерел фінансування) можуть виділятися на підставі клопотання відповідного органу виконавчої влади.

Висновки до розділу 4

Узагальнивши результати дослідження представлені у четвертому розділі даної кваліфікаційної роботи необхідно відмітити наступне:

1. Організація охорони праці на підприємстві ТОВ «Агро-заготзбут» реалізує служба охорони праці. На досліджуваному ТОВ «Агро-заготзбут» функцію служби охорони праці виконує головний інженер з охорони праці. Проте, координацію діяльності усіх служб підприємства в рамках системи управління охороною праці здійснює генеральний директор підприємства разом з інженером по охороні праці.

Суб'єктами управління даного підприємства у сфері охорони праці є головний інженер з охорони праці та генеральний директор ТОВ «Агро-заготзбут», а у виробничих цехах – заступник директора з виробництва; об'єктами управління є діяльність функціональних служб (бухгалтерія, відділ збуту та інші) і структурних підрозділів (цех та дільниці) щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці на робочих місцях, виробничих ділянках, у цехах і на досліджуваному підприємстві в цілому.

2. Кодекс цивільного захисту України регламентує вимоги щодо фінансування заходів у сфері цивільного захисту. Зокрема, фінансування заходів у сфері цивільного захисту здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел.

Фінансування заходів щодо попередження, ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків здійснюється за рахунок коштів підприємства, а також добровільних пожертвувань фізичних та юридичних осіб, благодійних організацій та об'єднань громадян, інших не заборонених законодавством джерел. Частково для ліквідації НС та їх наслідків виділяються кошти з резервного фонду бюджету відповідно до законодавства України.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи результати проведеного дослідження необхідно відзначити наступне:

1. Діяльність підприємства у сфері фінансів передбачає не лише початкове накопичення, але й також ефективне використання наявних фінансових ресурсів. При цьому, ключовими завданнями фінансової діяльності є забезпечення нормального функціонування виробничо-господарської діяльності, вчасне виконання фінансових зобов'язань, мобілізація фінансових ресурсів та здійснення контролю за цільовим використанням накопичених коштів на підприємстві.

2. Побудова якісної та найбільш ефективної моделі стратегічного управління стимулює важливі прогресивні зміни в організації господарської діяльності підприємства та визначає структурованість подальшого його розвитку.

3. Діагностика фінансової діяльності та дослідження фінансового стану підприємства дають можливість оцінити поточні фінансові можливості для реалізації проєктів розвитку підприємства, вироблення зваженої на сучасні реалії фінансової стратегії підприємства, покращення фінансового стану та забезпечення фінансової стійкості підприємства у стратегічній перспективі. Необхідно відмітити різноманітність методичного інструментарію діагностики фінансового стану підприємства, при чому найбільш ефективним, в сучасних умовах, є використання традиційних підходів оцінювання із визначенням ключових показників: майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності, рентабельності підприємства.

4. Об'єктом дослідження виступала фінансово-господарська діяльність підприємства ТОВ «Агро-заготзбут», яке функціонує на агроринку України, як підприємство, що реалізує заготівлю та переробку м'яса та м'ясопродукції.

Здійснивши дослідження реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» необхідно відзначити ряд позитивних тенденцій зростання розміру активів, власного капіталу, основних засобів, чистого доходу від реалізації продукції та чистого прибутку підприємства. Негативним в

діяльності даного підприємства є орієнтування на позиковий капітал, зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей, низький показник чистого прибутку в результаті фінансово-господарської діяльності підприємства.

5. Аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період з 2018 по 2022 роки виявив позитивні тенденції, такі як зростання фінансової стійкості та ліквідності капіталу, підвищення рівня ділової активності та рентабельності фінансово-господарської діяльності. У зв'язку з цим, стратегію подальшого розвитку підприємства рекомендується орієнтувати на зростання ключових показників фінансово-господарської діяльності та підвищення фінансового стану.

6. Здійснивши дослідження фінансового стану та показників ймовірності настання банкрутства необхідно відмітити достатньо стабільну фінансову базу та хороши фінансовий стан підприємства, поряд із цим показники фінансового стану знижуються, що обумовлює зниження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Агро-заготзбут» за період 2018-2022 рр. та вимагає реалізації заходів його покращення у перспективному періоді.

7. З метою зниження ризику в діяльності ТОВ «Агро-Заготзбут» та підвищення їх фінансової стійкості важливо розумно поєднувати рівень спеціалізації та диверсифікації, а також ефективно організовувати виробництво такої продукції, робіт та послуг, оплата яких обов'язково здійснюється грошовими коштами. З метою забезпечення повної платіжної готовності, операції товарообміну (бартерні) повинні бути зведені до мінімуму.

Для поліпшення фінансово-господарської діяльності ТОВ «Агро-Заготзбут» важливим є ряд заходів: організація закупівлі сільськогосподарської продукції та її оптовий продаж через аграрні біржі; створення економічного середовища для впровадження наукових досягнень і техніки, а також створення центрів інформаційно-консультативного обслуговування сільського господарства; удосконалення організації праці та виробництва; підвищення кваліфікації кадрів, зокрема керівництва; перехід до енергозберігаючих технологій; впровадження прогресивних технологій, механізації та автоматизації

виробництва; забезпечення повної платіжної готовності сільськогосподарських підприємств; систематичне управління грошовими потоками.

8. Підвищення результативності виробництва м'яса передбачає збільшення обсягів виробництва, а також покращення якості м'яса. Основним напрямком подальшого розвитку м'ясного господарства є інтенсифікація виробництва м'яса та вирощування зерна на основі внесення оптимальної кількості органічних та мінеральних добрив, розширення посівів високопродуктивних сортів та гібридів, впровадження складної механізації, інноваційних процесів, інтенсивних та ресурсних – зберігаючі технології.

У даній кваліфікаційній роботі обґрунтована важливість використання високотехнологічного обладнання для розвитку стратегічних напрямків господарської діяльності підприємства. Запропонована стратегія диверсифікації, орієнтована на виробництво нових видів копченої продукції ТМ «Агро-Заготзбут», розкриває перспективи розширення асортименту та підвищення конкурентоспроможності.

В рамках цього підходу важливо взяти на увагу потенціал нових продуктів, таких як варені м'ясні копченості (1), копчено-запечені м'ясні вироби (2), сирокопчені вироби (3), копчено-варені вироби (4) та запечені м'ясні вироби (5). З метою реалізації цих ідей, пропонується впровадження коптильної камери від виробника «Лакта-Сервіс» з максимальним об'ємом 0,5 тон м'ясних готових виробів / на добу.

За результатами дослідження визначено те, що середнє значення параметру NPV складає 205,54 тис.грн., при цьому інтервал значення становить 138,01 тис.грн. (мінімальне – 153 тис.грн., а максимальне – 291,02 тис.грн.). Розкид варіації визначає мода, яка становила 222,03 тис.грн. та медіана – 203,51 тис.грн., що засвідчує реалістичні та доцільність формування такої вибірки. За результатами дослідження ставки IRR визначено те, що середнє значення складає 42,17%, при цьому інтервал значення становив 13,78% (мінімальне -36,73%, максимальне – 50,52%). Розкид варіації: мода – 44,18%, а медіана – 42,01%. Проект є економічно вигідним та стане основою подальшого розвитку підприємства.

9. Результати моделювання та прогнозування розвитку підприємства показують сучасну позицію підприємства із інтегральним рівнем фінансового стану «високий рівень», поряд із цим трендовий прогностичний аналіз засвідчує можливе зниження рівня і показників фінансового стану. В разі настання зниження показників потрібно розробити стратегії по збільшенню прибутковості, розширенню ринків збуту чи диверсифікації продуктів і послуг; оптимізація капіталовкладень та вивчення можливостей залучення інвестицій також стануть ключовими напрямками дій.

При середньому рівні підприємство гарантує платоспроможність підприємства та середню фінансову стабільність. Поряд із цим, важливо акцентувати увагу на розвиток для досягнення високого фінансового стану за рахунок оптимізації виробничих процесів та підвищення їх ефективності. Рекомендується вдосконалити стратегії маркетингу та розширити асортимент продукції чи послуг для залучення нових сегментів ринку. Додатково, важливим кроком буде залучення фінансування для реалізації амбіційних проектів та розвитку інноваційних напрямків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: навч. посібник. Київ: Знання-Прес, 2014. 299 с.
2. Андреева Г. І. Економічний аналіз: Навч.-метод. посіб. Київ: Знання, 2018. 263 с.
3. Андрущак Є. М. Діагностика банкрутства українських підприємств. *Фінанси України*. 2014. № 9. С. 118—124.
4. Аранчій В.І., Зоря О.П. Фінансова стратегія у системі управління фінансами підприємства. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 2. С. 156-159.
5. Бердар М.М. Фінанси підприємств. навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 352 с.
6. Болюх М.А., Бурчевський В.З., Горбаток М.І. та ін. Економічний аналіз: Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2018. 556 с.
7. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз: навч. посіб. Житомир: Рута, 2013. 680 с.
8. Головата Ю. Методи та моделі діагностики фінансової діяльності підприємства. *Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 05 листопада 2022 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2022. С. 59-61.*
9. Головата Ю. Методичний інструментарій оцінки фінансової діяльності підприємства. *Матеріали Х Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. Тез доповідей, 31 березня 2023 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2023. С.39-42.*
10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Верховна

Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 29.09.2023 року).

11. Готра В.В., Ріпич В.В., Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Економіка і суспільство*. 2017. №8. С. 219 – 223.

12. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: підручник для ст-тів ВНЗ. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.

13. Гринів Б. В. Економічний аналіз діяльності підприємств торгівлі в умовах ринкової трансформації. *Проблеми трансформування ринкової економіки: Міжвідомчий зб. Спец. вип. Трансформація курсу «Економічний аналіз діяльності підприємства»*. Київ: КНЕУ, 2014. 178 с.

14. Гринкевич С.С., Литвинець І.В. Діагностика фінансового стану в контексті сучасних тенденцій розвитку економіки. *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету*. 2016. №3. С. 174 – 178.

15. Зеркалов Д. В. Наукові основи охорони праці. Моног. К.: «Основа», 2015. 934 с.

16. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Монографія. К.: Основа, 2015. 978 с.

17. Качмарик Я.Д., Малетич Л.С. Підходи до діагностики фінансового стану підприємства. *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету*. 2014. №10. С. 174 – 178.

18. Клебанова Т. С., Бондар О. М., Мозенков О. В. та ін. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2017. 272 с.

19. Клочан В.П., В.В. Клочан, Н.І. Костаневич Оцінка моделей діагностики банкрутства. *Економіка АПК*. 2018 № 1. С. 97-101.

20. Ковальчук М. І. Економічний аналіз діяльності підприємств: Підручник. Київ: КНЕУ, 2015. 390 с.

21. Коновалова О.В. Охорона праці. Практикум: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури 2015. 98 с.

22. Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін. Організація і методика економічного аналізу. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
23. Костирко Л.А. Інтегрована інформаційна система підтримки фінансової стратегії стійкого розвитку підприємств. *Часопис економічних реформ*. 2013. № 4 (12). С. 91-98
24. Кость Я.О. Діагностика фінансового стану підприємств. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю*. Черкаси, 2015. С. 134–135.
25. Кошель В.І., Сав'юк Г.П., Дзундза Б.С. Основи охорони праці. навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів педагогічного напрямку. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 182 с.
26. Крижня В.О., Хринюк О.С. Матриця фінансової рівноваги як інструмент аналізу стратегічних альтернатив підприємства. *Підприємство та інновації: журнал*. 2017. Вип.4. С.75-80
27. Крижня В.О., Хринюк О.С. Фінансова стратегія підприємства як головний інструмент його сталого розвитку. *Економіка та суспільство: електронне наукове фахове видання*. 2018. Вип.18. С. 455- 462.
28. Кузьмінська Н.Л., Личак О. О. Діагностування фінансового стану АТ «Харківський тракторний завод» з метою виявлення фінансової кризи. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2018. Вип. 22. С. 245-250.
29. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу: навчальний посібник. Київ: Знання, 2018. 639 с.
30. Лихота У.П. Фінансова стратегія управління підприємством. *Фінанси України*. 2021. № 2. С. 91 – 95.
31. Лук'янова В.В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 3. С.52 – 58.
32. Любенко Н.М. Фінанси підприємств. навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 264 с.
33. Майорченко В. Аналіз основних ключових показників фінансового

стану підприємства. *Економіст*. 2016. №10. С.46-49.

34. Мартюшева Л.С., Галєєва О.О. Роль і місце фінансової стратегії в системі базових та функціональних стратегій. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2021. № 3 (12). С. 121-124.

35. Міценко Н.Г., Сорока У.П. Фінансовий аналіз як метод діагностики фінансового стану підприємства. *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету*. 2019. №11. С.192 – 196.

36. Найденко О.Є. Методика діагностики стану внутрішнього середовища підприємства. *Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля*. 2015. №2 (84). С.162-170.

37. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ: «Центр учбової літератури». 2013. 504 с.

38. Ніпіаліді О.Ю., Карпишин Н.І. Фінанси підприємств: навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2014. 232 с

39. Островська Г., Квасовський О. Аналіз практики використання зарубіжних методик (моделей) прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2018. №2(31). С. 99-111.

40. Павловська О.В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2021. № 11. С. 54-62.

41. Подольська В. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 488 с.

42. Пожарова О. В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса, 2022. 86 с.

43. Попова С.П., Пилипенко А.В. Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансового стану підприємства. *Наукові записки*. 2016. №20. С. 25-36.

44. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підруч. для ВНЗ. Тернопіль: Свалія, 2017. 456 с.

45. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ від 07.02.2013 07.02.2013 р. / Міністерство фінансів України. URL:

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

46. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. Ст. 668.

47. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Знання, 2017. 668 с.

48. Сақун М. М., Москалюк І. В. Основи охорони праці. Навчально-методичний посібник.; ОДАУ. Кафедра безпеки життєдіяльності. Херсон: «Южполиграфсервіс», 2013. 67 с.

49. Сіменко І.В., Косової Т.Д. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 384 с.

50. Сметанюк О.А. Коефіцієнтний підхід до діагностики фінансового стану підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*. Луганськ: СНУ ім. В. Даля. 2015. № 13, Ч. II. С. 105-108.

51. Ставицький О.В. Особливості розвитку стратегічного управління в Україні. *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=646> (дата звернення 29.09.2023 року).

52. Стегней М. І., Білак Г. Г., Лінтур І. В. Фінансова санація та комплексна оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки*. 2014. № 7. С. 359–368.

53. Стручок В.С. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 156 с.

54. Ткачук Г.Ю. Оцінка ділової активності підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 13. Ч. 4. С. 88-90.

55. Фастовець А. А. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: НМЦ Укоопосвіта, 2020. 572 с.

56. Халатур С. М., Кубасова Є. М. Особливості фінансової діяльності підприємств сільськогосподарської галузі. *Економіка та держава*. 2017. №8.

С. 53 – 56.

57. Характеристика ТОВ «Агро-Заготзбут». URL: <https://www.ua-region.com.ua/36401268> (дата звернення 20.09.2023 року).

58. Химич І. Фінансова стратегія як елемент фінансової стабільності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2013. №4(43). С.158-164

59. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2015. 412 с.

60. Хрущ Н.А., Лісова А.В. Механізм формування та реалізації фінансової стратегії в системі управління підприємством. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. №5 (частина 2). С.140- 142

61. Черниш С.С. Діагностика фінансового стану підприємства. *Інноваційна економіка*. 2021. №5. С. 111-114.

62. Шваб Л. І Економіка підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. 2-е вид. Київ: Каравела, 2015. 568 с.

63. Шифріна Н.І. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. № 35. С. 191-194.

64. Шишкіна І.М. Теоретичні передумови з'ясування сутності «стратегії розвитку». URL: <http://intkonf.org>. (дата звернення 28.09.2023 року).

65. Шиян Д. В., Строченко Н. І. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. Київ: А. С. К., 2013. 324 с.

66. Штепа Н. П. Економічний аналіз. Ч. 2. Аналіз господарсько-фінансової діяльності: навч. посіб. Львів: вид-во Львівської комерційної академії, 2015. 200 с.

67. Шубіна С. В., Торяник Ж. І. Економічний аналіз: Практикум. Київ: Знання, 2017. 230 с.

68. Юнацький М. О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6232> (дата звернення 27.09.2023 року).

ДОДАТКИ

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
ТОВ "АГРО-ЗАГОТЗБУТ"	за ЄДРПОУ	2019	01	01
Територія ЛЬВІВСЬКА	за КОАТУУ	36401268		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	4620384402		
Вид економічної діяльності Виробництво м'яса	за КВЕД	240		
Середня кількість працівників, осіб 6		10.11		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця ГАЙ РЕВЕГІВ, буд. 7, с. ЛІТОВИЩЕ, БРОДІВСЬКИЙ РАЙОН, ЛЬВІВСЬКА обл., 80664		3513192		

1. Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив		Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	
Основні засоби	1010	463,0	1 014,3	
первісна вартість	1011	752,0	1 650,0	
знос	1012	(289,0)	(635,7)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	463,0	1 014,3	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	269,0	2 148,0	
у тому числі готова продукція	1103	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 489,7	1 671,8	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,6	51,5	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
Інші оборотні активи	1190	1 610,6	1 392,1	
Усього за розділом II	1195	5 369,9	5 263,4	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	5 832,9	6 277,7	

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	160,5	160,5
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 019,0	2 675,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 179,5	2 836,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2 868,6	2 983,3
розрахунками з бюджетом	1620	323,9	416,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	5,5	363,6
розрахунками зі страхування	1625	8,6	8,9
розрахунками з оплати праці	1630	31,5	32,7
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 420,8	-
Усього за розділом III	1695	4 653,4	3 441,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	5 832,9	6 277,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	21 512,5	16 832,6
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	21 512,5	16 832,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(14 612,5)	(13 351,0)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(4 879,8)	(3 451,0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(19 492,3)	(16 802,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 020,2	30,6
Податок на прибуток	2300	(363,6)	(5,5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 656,6	25,1

Керівник

_____ (підпис)

Плешков Анатолій Євгенійович
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство
ТОВ "АГРО-ЗАГОТЗБУТ"

Територія **Львівська**

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Виробництво м'яса

Середня кількість працівників, осіб **6**

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця ГАЙ РЕВЕГІВ, буд. 7, с. ЛІТОВИЩЕ, БРОДІВСЬКИЙ РАЙОН, Львівська обл., 80664

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2019	01	01
36401268		
4620384402		
240		
10.11		

3513192

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	609,8	463,0
первісна вартість	1011	752,0	752,0
знос	1012	(142,2)	(289,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	609,8	463,0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	286,5	269,0
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	494,6	3 489,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,6	0,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	685,5	1 610,6
Усього за розділом II	1195	1 467,2	5 369,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 077,0	5 832,9

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	160,5	160,5
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	993,9	1 019,0
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 154,4	1 179,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	844,9	2 868,6
розрахунками з бюджетом	1620	77,7	323,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	5,5
розрахунками зі страхування	1625	-	8,6
розрахунками з оплати праці	1630	-	31,5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	1 420,8
Усього за розділом III	1695	922,6	4 653,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	2 077,0	5 832,9

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16 832,6	11 592,1
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	16 832,6	11 592,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(13 351,0)	(8 376,3)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(3 451,0)	(2 783,8)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(16 802,0)	(11 160,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	30,6	432,0
Податок на прибуток	2300	(5,5)	(77,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	25,1	354,3

Керівник

_____ (підпис)

Плешков Анатолій Євгенійович

_____ (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство ТОВ "АГРО-ЗАГОТЗБУТ"	Дата(рік,місяць,число) за ЄДРПОУ	Коди 2019 01 01
Територія ЛЬВІВСЬКА	за КОАТУУ	36401268
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	4620384402
Вид економічної діяльності Виробництво м'яса	за КВЕД	240
Середня кількість працівників, осіб 6		10.11
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон вулиця ГАЙ РЕВЕГІВ, буд. 7, с. ЛІТОВИЩЕ, БРОДІВСЬКИЙ РАЙОН, ЛЬВІВСЬКА обл., 80664		3513192

1.Баланс на **31 грудня 2020** р.

Форма № 1-м Код за ДКУД **1801006**

Актив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	88,8	609,8
первісна вартість	1011	110,9	752,0
знос	1012	(22,1)	(142,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	88,8	609,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	167,0	286,5
у тому числі готова продукція	1103	-	-
1110	-	-	-
Поточні біологічні активи	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1135	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1136	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 688,0	494,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,6	0,6
1170	-	-	-
Витрати майбутніх періодів	1190	31,1	685,5
Інші оборотні активи	1195	1 886,7	1 467,2
Усього за розділом II	1195	1 886,7	1 467,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	1 975,5	2 077,0

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	160,5	160,5
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	639,6	993,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	800,1	1 154,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	509,3	844,9
розрахунками з бюджетом	1620	76,4	77,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	2,9	-
розрахунками з оплати праці	1630	21,8	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	565,0	-
Усього за розділом III	1695	1 175,4	922,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	1 975,5	2 077,0

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11 592,1	8 856,6
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	11 592,1	8 856,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(8 376,3)	(5 832,0)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(2 783,8)	(2 599,9)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(11 160,1)	(8 431,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	432,0	424,7
Податок на прибуток	2300	(77,7)	(76,4)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	354,3	348,3

Керівник

_____

(підпис)

Плешков Анатолій Євгенійович

_____

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство

ТОВ "АГРО-ЗАГОТЗБУТ"

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди

2019 | 01 | 01

36401268

4620384402

240

10.11

Територія ЛЬВІВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Виробництво м'яса

Середня кількість працівників, осіб 6

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця ГАЙ РЕВЕГІВ, буд. 7, с. ЛІТОВИЩЕ, БРОДІВСЬКИЙ РАЙОН, ЛЬВІВСЬКА обл., 80664

3513192

1.Баланс на 31 грудня 2019 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	94,9	88,8
первісна вартість	1011	110,9	110,9
знос	1012	(16,0)	(22,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	94,9	88,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	741,1	167,0
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 013,6	1 688,0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	24,5	0,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	38,0	31,1
Усього за розділом II	1195	1 817,2	1 886,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 912,1	1 975,5

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	160,5	160,5
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	291,3	639,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	451,8	800,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 369,6	509,3
розрахунками з бюджетом	1620	64,0	76,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	2,0	2,9
розрахунками з оплати праці	1630	10,7	21,8
	1665	-	-
Доходи майбутніх періодів	1690	14,0	565,0
Інші поточні зобов'язання	1695	1 460,3	1 175,4
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1900	1 912,1	1 975,5
Баланс			

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 856,6	13 238,0
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	8 856,6	13 238,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 832,0)	(9 932,3)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(2 599,9)	(2 950,4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(8 431,9)	(12 882,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	424,7	355,3
Податок на прибуток	2300	(76,4)	(64,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	348,3	291,3

Керівник _____

(підпис)

Плешков Анатолій Євгенійович _____

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Моделі діагностики банкрутства підприємства

1. П'ятифакторна модель Альтмана має наступний вигляд:

$$Z = 1,2 \times X_1 + 1,4 \times X_2 + 3,3 \times X_3 + 0,6 \times X_4 + 0,999 \times X_5,$$

де Z – рівень ризику банкрутства; 1,2; 1,4; 3,3; 0,6; 0,999 - константи;

X_1 – відношення власного оборотного капіталу до сукупних активів;

X_2 – відношення чистого прибутку до сукупних активів;

X_3 – відношення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування до сукупних активів;

X_4 – відношення між власним і залученим капіталом;

X_5 – відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції до сукупних активів.

В моделі Альтмана фактор X_1 характеризує певною мірою ліквідність балансу; X_2 , X_3 , - рентабельність активів; X_4 — структуру капіталу; X_5 — оборотність активів.

Значення « Z » визначає ступінь можливості банкрутства:

$Z > 2,91$ – дуже низька ймовірність банкрутства;

$2,71 > Z > 2,90$ – існує ймовірність банкрутства;

$1,81 > Z > 2,70$ – висока ймовірність банкрутства;

$Z < 1,80$ – дуже висок ймовірність банкрутства.

2. Модель Терещенка О.О. (2003 р.) має наступний вигляд:

$$Z = 0,306 \times X_1 + 0,331 \times X_2 + 1,309 \times X_4 + 0,050 \times X_6 + 0,363 \times X_9 + 0,258 \times X_{10} - 1,387$$

де X_1 – коефіцієнт покриття;

X_2 – коефіцієнт фінансової незалежності;

X_4 – коефіцієнт рентабельності операційного продажу за грошовим потоком;

X_6 – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу;

X_9 – рентабельність власного капіталу;

X_{10} – коефіцієнт оборотності оборотних активів;

A_0 – незмінний показник.

Розраховані значення Z - показника можна інтерпретувати так:

$Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким, і тому йому не загрожує банкрутство ($Z1$);

$1 < Z < 2$ – фінансова рівновага (фінансова стійкість) підприємства порушена, але за умови переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує ($Z2$);

$0 < Z < 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів (Z3);

$Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом (Z4).

3. Модель Ліса (1972 р.) має наступний вигляд:

$$Z = 0,063 \times X_1 + 0,092 \times X_2 + 0,057 \times X_3 + 0,001 \times X_4,$$

де X_1 – відношення оборотного капіталу до всіх активів;

X_2 – відношення прибутку від реалізації до всіх активів;

X_3 – відношення нерозподіленого прибутку до всіх активів;

X_4 – відношення власного капіталу до позичкового капіталу.

За $Z > 0,037$ рівень фінансового стану вважається високим, а ймовірність банкрутства невеликою.

За $Z < 0,037$ рівень фінансового стану вважається низьким, а ймовірність банкрутства – високою.

4. Модель Теффлера-Тішоу (1977 р.) має наступний вигляд:

$$Z = 0,53 \times X_1 + 0,13 \times X_2 + 0,18 \times X_3 + 0,16 \times X_4,$$

де X_1 – відношення прибутку від реалізації продукції до короткострокових зобов'язань;

X_2 – відношення оборотних активів до зобов'язань;

X_3 – відношення короткострокових зобов'язань до всіх активів;

X_4 – відношення власного капіталу до позичкового капіталу.

За $Z > 0,3$ рівень фінансового стану вважається високим, а ймовірність банкрутства невеликою.

За $Z < 0,3$ рівень фінансового стану вважається низьким, а ймовірність банкрутства – високою.